SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDER... 2.2018

16+

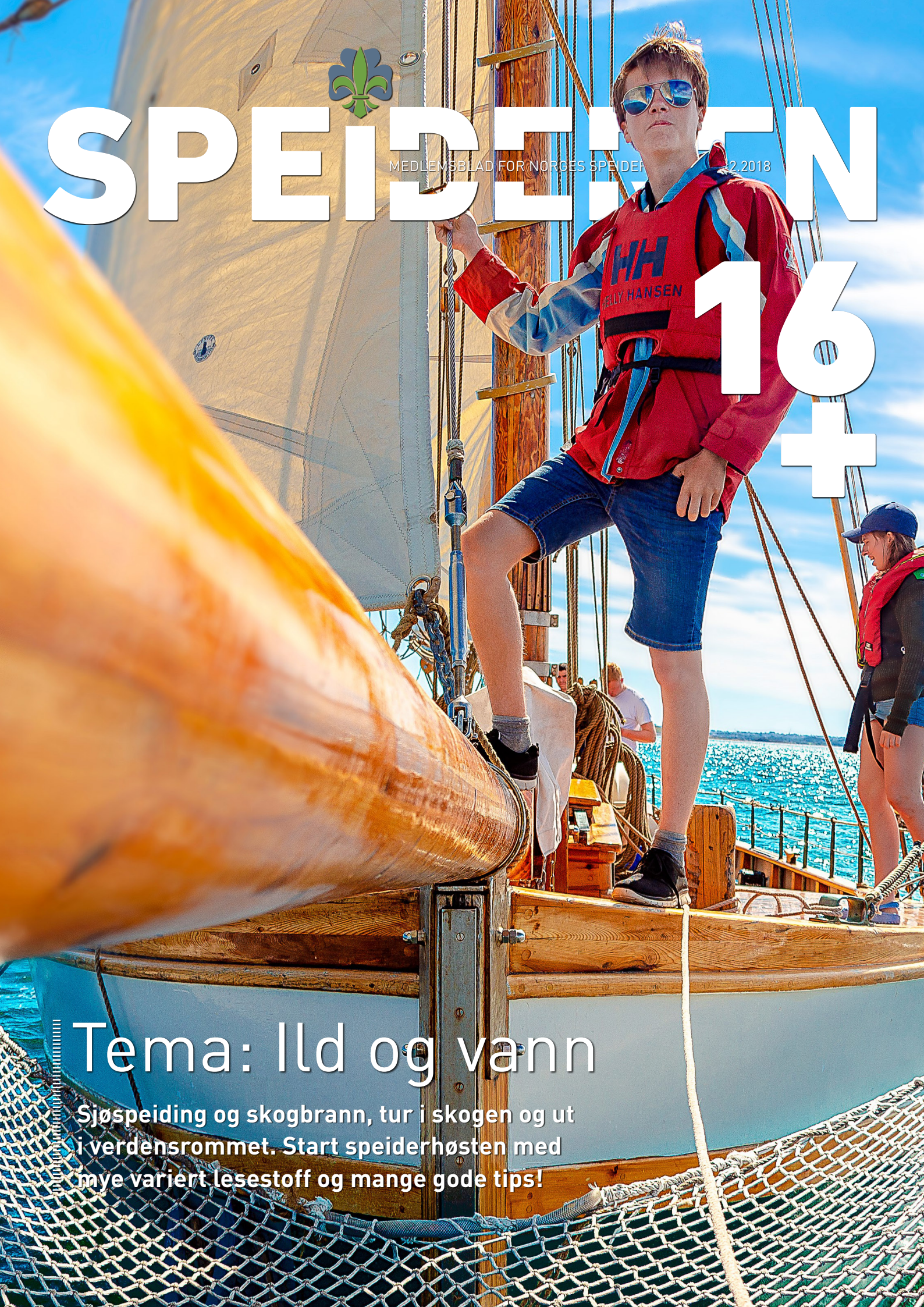

Tema: Ild og vann

Sjøspeiding og skogbrann, tur i skogen og ut i verdensrommet. Start speiderhøsten med mye variert lesestoff og mange gode tips!

INNHOLD

BEREDSKAPSARBEIDET OMORGANISERES
side 8

NYTT NETTVERK
side 10

BRANN
side 12

MTV - EN OPPSKRIFT PÅ SUKSESS
side 14

SHIP O'HOI!
side 16

GØY PÅ VANNET
side 18

STROPP ER TOPP
side 20

HVORDAN REDDE VERDEN «LITT»
side 22

HVORDAN REDDE VERDEN «LITT»
side 22

SE OPP!
side 26

SLIK GJØR DU DET - ET VELLYKKET ARRANGEMENT
side 32

ALDRI PÅ BAKKEN
side 34

FASTE SPALTER

KORTNYTT, side 3
PORTRETT. side 30
PÅSAN, side 42
HEDER & ÆRE, side 43
HVA SKJER, side 44

F-1

HVA ER DETTE? Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i Speiderbasen.

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

Høyaktuelle temaer

Velkommen til et nytt speiderår!

I sommer har redaksjonen jobbet med saker til blant annet temaet «Ild og vann». Ikke ante vi på redaksjonsmøtet i vår at disse to elementene skulle prege oss så mye som de har gjort de siste månedene. Langvarig tørke, vann-mangel, hete og voldsomme skog-branner – forhåpentligvis er denne sommeren et unntak, men mange tviler. Vi mennesker setter vårt preg på naturen, og nå, mener mange, får vi svi for det!

Verden trenger speidere, det vil si barn, ungdommer og voksne som tar ansvar for seg selv og andre og som gjør kloke, bevisste valg i hverdagen. Patruljen i samfunnet er hovedsatsingen i 2018, med underpunktene bærekraft, inkludering, rettferdighet og vennskap. Men disse punktene er like aktuelle neste år og for all framtid.

I denne utgaven av Speideren finner du et bredt spekter av saker, mye av det handler om friluftsliv, men også miljøaspektet og det internasjonale perspektivet setter sitt preg på bladet. Jeg er ganske sikker på at du kan plukke opp ny kunnskap og ideer og inspirasjon fra det du finner mellom permene.

God lesning og god speiderhøst!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

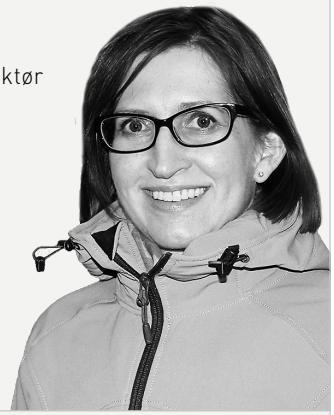

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

Miljøfyrtårn®

Forbundskontoret til Norges speiderforbund er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Løwehjerte
Forsidefoto: Kristian Lauvdal Strøm
Trykk: 07 Media
Opplag 16+: 5 730
Redaksjonen avsluttet: 24.8.2018
Generalsekretær: Knut Harald Ulland
Speidersjef: May-Britt Roald
Bidragsytere: Iver Gjendem, Team Speider-sport, Kommunikasjonsnettverket

Redaksjonen:
Alexander Vestrum
Carl-Frederic Salicath
Christian Sangereid
Daniel Gauslaa
Eilif Tanberg
Hanna Mastad
Hanne Kristine Lybekk

KORTNYTT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

FOTO: RITA STANDAL

Pirathelg i Fredrikstad

110 småspeidere og bevere og 40 ledere og foreldre fra Fredrikstad krets har vært på sjørøverleir på speiderforbundets sted Tredalen på Hvaler. Småpiratene laget både øyelapper i skinn og tresverd, jaktet på en piratskatt og øvde seg i å hoppe fra planken på en seilskute. Mange hundre liter saft og isbiter gikk med, og det ble mange avkjølende bad i varmen!

FOTO: PETTER NICOLAI ANDERSEN

Slo leir på Akershus festning

Turister og andre som gikk forbi på Akershus festning en helg i april var nok overrasket over å se en speiderleir på vollene. Forklaringen var at Metodistkirkens speiderkorps holdt korpsting på festningen. Grünerløkka MS speidergruppe var arrangør. – Vi var opptatt av å tilby en speideropplevelse, selv om tinget skulle avholdes i tjukkeste Oslo, forteller Atle Stokke fra speidergruppa. – Vi kontaktet festningen for å sjekke mulighetene, og ble møtt med masse positivitet, og ansvarlig plassmajor(!) hadde sågar vært både speider og rover.

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til Speideren, så kanskje det havner i bladet: kirvil.kaasa@speiding.no

FOTO: BIRGITTE HENEIDE, FRIVILLIGHET NORGE

Ville gitt til speideren

I sommer var statsminister Erna Solberg på besøk på Norway Cup på Ekebergsletta. Der var hun også innom standen til Norges speiderforbund og KM-speiderne. Statsministeren fikk samtidig spørsmål fra Frifond: – Hvis du var 16 år og fikk 35 000 kroner til fritidsaktiviteter, hva ville du brukt det på da? Statsministeren svarte: – Da jeg var 16 år, var jeg speiderleder, så pengene ville gått til det.

FOTO: TOVE ARNTZEN

Ingrid Lycke (med regnbuebanner rundt skuldrene) gikk i Pride-paraden for første gang.

Alltid beredt i Pride Parade

Speiderne deltok i juni for første gang offisielt under eget regnbue-banner i Oslo Pride Parade. Ca. 40 speidere fra fjern og nær, også speidersjef May-Britt Roald, var med på den fargerike feiringen av mangfoldet. Ingrid Lycke, 14 år, fra Drøbak Frogn speidergruppe, var den yngste av speiderne i paraden. – Jeg er her med pappa, fortalte hun smilende. – Jeg har ikke gått i paraden før, men hadde bestemt meg for å dra for å se på i år. Så da jeg hørte at speiderne skulle gå, ble jeg skikkelig glad. Da var jo valget lett, da ville jeg også gå.

Speidere i Drammen bytter ut pølser med fisk

FOTO: BERIT ROLL ELGSAAS

Drammen MS speidergruppe har fått 30 000 kroner av fiskeriministeren. Pengene skal brukes til å bytte ut mye pølser med fisk- og sjømat-snadder, skriver Drammens Tidende. Prosjektet heter «Pølsefritt speiderår».
– Ungene elsker fiskemat, bare man er oppfinnsom nok, sier gruppeleder Wenche Irene Aasland.
Speidernes favoritt er «polka-fisk» – som er hvit og rød fisk pakket i folie med grønnsaker og stekt på bålet. Og for ordens skyld: Det blir ikke helt forbudt med pølser, og det gjelder ikke på turer. Men på fellesarrange-menter blir det nå kun fisk og annen sjømat.

FOTO: JACK TAYLOR/PARAMOUNT PICTURES

Haik og filmpremiere

Strand Jørpeland speidergruppe og den engelske vennskapsgruppa deres fikk en haikeopplevelse utenom det vanlige på sommerens leir. Den lenge planlagte soloppgangshaiken til Preikestolen fikk plutselig konkurranse fra førpremieren på Mission Impossible 6 samme sted. – Kort fortalt avtalte vi med ordføreren i Forsand at vi skulle få gratisbilletter til premieren, mot å bidra med dugnad, forteller leirsjef Vibeke Bø Langeland. Speiderne rigget en «speiderdo» for filmpublikumet og plukket søppel etter premieren. – Vi hadde forberedt speiderne godt, vi brukte patruljesystemet og snakket med dem om ansvar og tillit. De løste oppgaven helt strålende, forteller leirsjefen fornøyd.

FOTO: RØROS SPEIDERGRUPPE

Skogbrann ga avlyst Røros-leir

De omfattende skogbrannene i Sverige gjorde at Røros speidergruppe valgte å avlyse sommerens tur til nabolandet. Leirområdet de etter planen skulle til, ligger sju mil unna en av de verste brannene, skriver lokalavisa Arbeidets Rett.
– Vi har gjort en skikkelig vurdering på det. Vi hadde pakka og var klare, men så er det slik at det finnes jo noen situasjoner hvor du må stoppe opp og tenke littegrann, og nå er vi der, sa leder May Irene Løseth.
Isteden for turen til Sverige blir det til høsten en helg ved norskekysten, med sjøliv og fiske.

FOTO: JOAKIM TEVELDAL/ØYENE

Bra sommer for speiderkiosk i Vestfold

3. Nøtterøy i Vestfold krets driver kiosk på Tenvik brygge. Det startet de med i fjor, og i år har det gått enda bedre, ifølge lokalavisa Øyene.
– Til nå tror jeg vi allerede har fått inn mer penger enn fjoråret til sammen, sa Martin Kolpus i slutten av juli. Han er en av dem som har rullert på å stå i kiosken.

FOTO: ELINE SANDNES FOSSE_HORDALAND FOLKEBLAD

Tak-dugnad i Hardanger

Øyvokterne i Hordaland krins har tatt på seg jobben med å vedlikeholde leirstedet på Kvamsøy. I sommer fikset de taket på løa, skriver Hordaland Folkeblad.
– Det er et veldig godt samhold i gruppa. Når alle bidrar av fri vilje, blir det ikke noe klaging. Vi har noen ildsjelder, og mange som kan hjelpe til med sitt. Da blir totalen veldig god, forteller Aleksander Iversen Sætrum (oransje t-skjorte).

FOTO: NILS BERNT RINDE

Kristiansand-speidere mister leirsted – får et nytt

7. Kristiansand Sjø i Sørlandet krets har hatt leirsted i Vågsbygdmarka i flere tiår. Nå skal området brukes til ny europavei 39, eller E39. Speidergruppa og selskapet Nye Veier har blitt enige om en avtale. Den gir speidergruppa en helt ny gapahuk.
– Vi har kjempet for turområdet, men føler vi har fått lov til å bli med i en prosess hvor vi er blitt tatt på alvor. Nå ble det som det ble. Vi sitter likevel igjen med en god følelse, sier gruppeleder Sebastian Bø til Nye Veiers eget nettsted.
Den ti år gamle speideren Vegar Flatnes (foran) er også glad.
– Nå kan vi holde på i mange år til, sier han.

Foto: Johanne Marie Frostvoll / Modeller: Rebecca Snekkenes og Lars Arne Frostvoll / Team Speider-sport

Kr 1999

Tentsile Una er et superlett, lite tretelt til én person. Inngang gjennom dører på begge sider. Fastmontert myggnett spennes opp med én stang. Leveres med løst tak i valgfri farge. Vinner av ISPO Award 2018.

2,3 kg

Kr 4749

Tentsile Connect er et tretelt til to personer. Teltet har fastmontert myggnett med unik konstruksjon som gjør at nettet kan åpnes helt opp på alle sider. Leveres med løst tak i valgfri farge. Vår favoritt!

7 kg

Kr 9499

Tentsile Stingray Safari er en større og kraftigere versjon av det originale treteltet til tre personer. Teltet er laget for røff bruk over lang tid og til kommersiell utleie. Det har derfor kraftigere materialer, dører på alle tre sidene og større plass. Leveres med sort tak og 5 års garanti!

11 kg

speider-sport

www.speidersport.no/tretelt

TEKST: KIRVIL KAASA | **FOTO:** JEANETTE LARSEN

Beredskapsarbeidet omorganiseres

Omorganiseringen av beredskapsarbeidet i NSF er et resultat av arbeidet med forenkling av forbundsstrukturen på nasjonalt nivå, og av behovet for felles retningslinjer for arbeidet.

– Etter Speidertinget 2014 ble det nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere og utrede organisasjonsstrukturen i forbundet fram til Speidertinget 2016, sier generalsekretær Knut Harald Ulland.

– Rapporten fra arbeidsgruppa danner grunnlaget for en forenkling av forbundets struktur på nasjonalt nivå for å oppnå bedre koordinering av ressurser inn mot kretser og grupper. Slik vil man sikre at «speiding er speiding i hele NSF», at kretsene jobber i samme retning og at gruppene får mer tilbake fra det som skjer på nasjonalt nivå.

Knut Harald Ulland

Lars-Erik Ulvund

Ett forenklende grep som er gjennomført, er å organisere beredskapsarbeidet i NSF som et nettverk. Lars-Erik Ulvund fra Vestfold krets har ledet arbeidet med omorganiseringen til det som nå heter Speidernes beredskap.

– Arbeidet organiseres som et nettverk, men ikke helt som for eksempel Nettverk for friluftsliv, der er det enkeltmedlemmer som er med. Her blir det et nettverk i litt større skala, det består av de enkelte beredskapsgruppene. Medlemmene i en beredskapsgruppe skal også være tilknyttet en lokal speidergruppe, forklarer han.

Rovernes beredskapsgrupper (RBG) drev i mange år lokalt beredskapsarbeid i NSF. Beredskapsgruppene var underlagt den enkelte kretsen, som en vanlig speidergruppe. Det har ført til store forskjeller i aktivitet og måten å drive arbeidet på.

MANGLET FELLES MAL

– Beredskapsgruppene vokste fram hver for seg, nye grupper ble startet og drevet uten egentlig å ha en felles mal for hvordan arbeidet skulle fungere. Jeg var med på å starte det som skulle bli Rovernes beredskapsgruppe i Vestfold. Det var ikke så enkelt å komme i gang. Vi fikk tips fra andre RBG-grupper, men hadde ingen beskrivelse av strukturen, så vi gjorde også ting på vår egen måte. Da jeg begynte å engasjere meg nasjonalt i RBG i 2015, var det dermed en del uenighet om hvordan arbeidet i en beredskapsgruppe skulle organiseres. En ramme for dette er på plass nå, forteller Lars-Erik.

BEDRE OPPFØLGING

Organisert i et nettverk vil gruppene som tilhører Speidernes beredskap bli fulgt opp direkte av det nasjonale leddet. Det vil sikre at alle arbeider etter like retningslinjer. – Slik skal man kunne komme fra én beredskapsgruppe til en annen og kjenne seg igjen. Det er også behov for å drive et samlet beredskapsarbeid i store prosjekter, som landsleir og NM, men det er krevende å få det til med store forskjeller lokalt.

I 2009 vedtok Speidernes fellesorganisasjon felles retningslinjer for beredskapsarbeidet, men uten nasjonal organisering av arbeidet,

Mathias O. Hatlestad, Ivar Sørbø og Ingrid Landvik fra Speidernes beredskap planlegger beredskapsinnsats.

ble ikke disse fulgt tilstrekkelig opp. – Det blir bedre nå, med oppfølging fra forbundskontoret. Beredskapsgruppene kan også få støtte derfra til å komme på rett kjøl, ved behov, sier Lars-Erik. – Det blir enklere å starte opp lokalt fordi kompetanse kan hentes fra andre etablerte grupper.

Fordi beredskapsgruppene skal være en ressurs for redningstjenesten, er det lagt opp til én beredskapsgruppe i hvert politidistrikt.

Beredskapsmiljøet i forbundet består av ressurspersoner med interesse for beredskapsarbeid og som ønsker å være beredt når samfunnet trenger frivillige i redningstjenesten. I det nye nettverket kan disse ressursene utnyttes bedre. – Håpet vårt er at vi nå kan utdanne flere instruktører og dermed får mulighet for å dele kompetanse på et høyere nivå, slik som i ledertrenermiljøet.

ENKLERE FOR HVER LOKAL GRUPPE

Oppfølging fra forbundskontoret opp mot blant annet Felles Ressursregister (informasjonstjeneste om ressurser som operative etater kan søke opp og bruke ved behov), aksjonsrapporter og varslingssystem, i tillegg til støtte fra nasjonale midler, er positive og viktige effekter av omorganiseringen.

SPEIDERNES BEREDSKAPSGRUPPER SKAL:

- være en beredskapsaktør i sitt politidistrikt, Lokal redningssentral (LRS) og medlem av lokalt Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF).
- være en høringsinstans for NSF i fagspørsmål om redning, beredskap og førstehjelpstrening.
- arbeide for å øke mannskapenes kompetanse innen beredskap, søk og redning gjennom et aktivt friluftsliv.
- legge til rette slik at mannskap kan bidra til økt beredskapskompetanse i NSF.

Vil du bidra med oppstart og oppbygging av beredskapsgruppe i ditt politidistrikt, kontakt forbundskontoret.

– Den nasjonale oppfølgingen vil lette arbeidsmengden lokalt, noe som gjør at gruppene i nettverket kan konsentrere seg om aktivitet for sine medlemmer. Forbundskontoret vil også kunne bistå med å etablere nye Speidernes beredskapsgrupper i nettverket, sier Knut Harald Ulland.

– Beredskapsgruppene skal være et godt tilbud til rovere og til dem som er på vei over i roveralder. En beredskapsgruppe kan også tilby medlemmene sine et godt miljø og et fellesskap. Sosiale aktiviteter gjør at en blir bedre kjent, medlemmene trives bedre. Det er viktig for et godt beredskapsarbeid, påpeker Lars-Erik Ulvund.

– Med ny struktur får vi mulighet til å organisere flest mulig medlemmer fra de lokale speidergruppene som ressurser når redningstjenesten trenger frivillige som kan ta vare på seg selv, og som kan og vil hjelpe andre, understreker Ulland. – Gjennom speideren får medlemmene kunnskaper og erfaring, hvorfor ikke bruke disse aktivt? Det er et viktig bidrag til vårt samfunnsengasjement!

De eksisterende Rovernes beredskapsgrupper må i løpet av 2018 konvertere til Speidernes beredskapsgrupper.

SAMLER KOMPETANSEN

TEKST: DANIEL GAUSLAA | **FOTO:** CF SALICATH

Nytt nettverk

– Kommunikasjonsnettverket passer for alle som vil drive med kommunikasjonsarbeid i speidersammenheng. Uavhengig av hva slags erfaring du har, sier Hønefoss-roveren, Trond Anders Nordby (19).

– Noen som vil skrive en rapport?

Det er idémyldring, og post-it-lappene hagler over bordet.

– Vi vil lage en app!

– Vi vil jobbe for at speideren skal mene noe i samfunnsdebatten!

– Vi vil gjøre speiderne stolte av å være speidere!

Ikke overraskende var det ingen som ville skrive rapporter. Men rundt bordet sitter over 20 speidere i roveralder som kribler etter å bidra. Det er første møte i kommunikasjonsnettverket, og stemningen er forventningsfull og optimistisk.

Landsleiren NORD 2017 var springbrettet for etableringen av et kommunikasjonsnettverk. Hver gang det er landsleir, samles en stab på 70–90 speidere over 16 år for å sørge for at både speidernorge og resten av landet får med seg hva som skjer når vi har landsleir. De lager saker til sosiale medier, leiravis, interninformasjon, markedsføring, pressearbeid, videoproduksjoner, underholdning og streaming. Læringskurven er intens, og det er nyttig å være med på. Mange har startet sin karriere innen kommunikasjon gjennom landsleirarbeid.

– Litt av utfordringen – men også grunnen – til at vi startet opp kommunikasjonsnettverket, er at vi ønsket å samle kommunikasjonsspeiderne også mellom leirene og lage et sosialt og faglig holdepunkt. Med det håper vi å bygge opp, utvikle og styrke miljøet til å kunne bli en ressurs for NSF også mellom hver landsleir, forteller initiativtaker Birgitte Heneide, mest kjent som Birdy. Hun ledet kommunikasjonsetaten på NORD i 2017.

BRUKER PATRULJESYSTEMET

Patrulje Løvebakken: Ønsker å gi speidere en stemme i den offentlige debatten.

Digitaliseringspatruljen: Ønsker å samle alt man trenger av digitale hjelpemidler som speider i en app.

Kåntentpatruljen: Fotograferer, skriver tekster og lager videoer til Norges speiderforbunds nettsider, innhold til medlemsblad, Facebook-sider og Instagram.

Kommunikasjonsnettverket samler speidere fra hele landet og uavhengig av hva de driver med ellers i gruppe eller krets, eller om man ikke er aktiv med annen speiding i en periode.

Kommunikasjonsnettverket ble startet opp av en liten gruppe i januar i år og har allerede hatt tre samlinger med 20–30 deltakere fra hele landet hver gang.

PATRULJESYSTEM OG SPEIDERMETODEN

Kommunikasjonsnettverket jobber etter speidermetoden og er delt opp i patruljer etter tema: Digitaliseringspatruljen, Kåntentpatruljen og Patrulje Løvebakken er de største. Dessuten har Roverwaypatruljen sørget for innhold i speiderens kanaler i sommer, og Livestreampatruljen planlegger sprell utover høsten.

– Vi ønsker at kommunikasjonsspeiderne skal ta ansvar og gi ansvar, og vi har bygget opp nettverket etter speidermetoden. Vi vil samle ressurspersoner innen kommmunikasjon og la dem utvikle seg og lære gjennom praksis. I tillegg ønsker vi å bidra til å gjøre speiding mer synlig og styrke den interne stoltheten, sier Birdy.

Trond Anders Nordby (19) fra Hønefoss speidergruppe var med i kommunikasjonsetaten på NORD og synes det var gøy.

– Da jeg hørte om nettverket, så jeg det som en mulighet til å fortsette med kommunikasjonsarbeid nasjonalt gjennom hele året. Og vi gjør det vi har lyst til, så jeg har drevet med filmproduksjon, foto og bidratt til å drive Instagram-kontoen til Norges speiderforbund under Roverway i Nederland, sier han.

Ifølge Nordby gir kommunikasjonsnettverket ham muligheten til å utvikle seg mer innenfor egne interesser – samtidig som han møter andre som driver med det samme.

– Nettverket passer for alle som har lyst til å drive med kommunikasjonsarbeid i speidersammenheng. Uavhengig av hva slags erfaring man har. Han legger ikke skjul på at det er lærerikt å være med.

– Det er utrolig mange flinke folk i forbundet som kan mye om kommunikasjon. Kommunikasjonsnettverket er til for å samle disse ressursene og bruke dem til å lære opp nye kommunikasjonsspeidere, sier han.

VIL DU BLI MED?

Du må...

› være over 16 år

› ha en form for kunnskap om og/eller interesse for kommunikasjon, foto, video, scenearbeid, sosiale medier, politisk påvirkning, journalistikk, IT, eller lignende..

Meld deg inn i facebookgruppa «NSF Kommunikasjonsnettverk», eller send en e-post til nsf@speiding.no og merk den Kommunikasjonsnettverket.

SÅ DU DENNE VIDEOEN?

En av dem som i januar valgte å bli med i kommunikasjonsnettverket er Sandefjord-speideren Freja Dohrn Ellefsen.

– Jeg hadde lyst til å prøve noe nytt, og ble invitert inn. Jeg får holde på med det jeg synes er gøy, og noe jeg også er flink til. Det gjør at jeg får muligheten til å utvikle meg selv og bidra til å synliggjøre speidingen.

Freja er nemlig med i Patrulje Løvebakken, og patruljen er godt i gang. For du så kanskje videoen Si;D delte i slutten av juni, hvor Freja fremførte slampoesi om Pride.

– Ideen ble født etter et møte i Oslo, og handler om samfunnsansvaret vi alle har for å inkludere hverandre. Flere patruljer I nettverket gikk sammen om prosjektet, og videoen ble sett 25 000 ganger det første døgnet, sier hun.

TEKST: KIRVIL KAASA | **FOTO:** RØROS BRANN OG REDNING | **KILDER:** RØROS BRANN OG REDNING/SPEIDERBOKA

Brann!

Et lite bål som kommer ut av kontroll, kan raskt bli en stor skogbrann. Vet du hva du skal gjøre hvis det brenner?

I sommer har uvanlig tørt og varmt vær gitt stor skogbrannfare på Øst-, Sør- og Vestlandet. I mange kommuner har det i flere uker vært totalforbud mot åpen ild. De aller fleste har forstått alvoret og har latt primus, bålfyring og grilling være.

PASS GODT PÅ BÅLET!

Et bål kan fort bre seg utover hvis det er tørr vegetasjon tett på. Pass godt på og hell på vann – rikelig. Tråkk på flammene. Kvel eventuelt med en ullgenser eller et ullteppe/sitteunderlag av ull. Det er risikabelt å bruke syntetiske materialer, de kan smelte. Bruk aldri syntetiske materialer til å kvele flammer i klærne til en person.

Sørg for at bålet er skikkelig slukket når dere forlater bålplassen. Det kan være glør nede i bakken etter at dere har slukket flammene. Det gjelder særlig hvis bålstedet er på skogbunn, og det har vært tørt i en periode.

↑
Ta merket Brannvern

I FYR OG FLAMME PÅ KORT TID

En skogbrann kan gjøre mye skade, store verdier kan gå opp i røyk og flammer. Oppdager du en skogbrann, eller forårsaker en selv, er det viktig å handle raskt og riktig. Er skogen tørr, slik den er mange steder nå, og det er litt vind, kan en liten brann fort vokse seg stor og farlig.

Hvordan og hvor raskt en skogbrann sprer seg, avhenger, i tillegg til vær og vind, av:

- **Terrenget:** En skogbrann flytter seg raskere i oppoverbakke enn nedover. I kupert terreng vil det kunne brenne på forskjellige steder samtidig. Åpne områder, som veier, elver, vann og jorder, kan stoppe brannen, men brenner det kraftig, kan flammene «hoppe» fra tre til tre, og gnister kan føres med vinden og antenne en ny brann.
- **Jordtypen** spiller en rolle for hvor stor brannfaren blir i et område

når det er lite nedbør over lang tid. Dyp og mørk jord kan ta opp mye vann. Den har ofte en frodig og artsrik vegetasjon som holder seg frisk, selv i tørkeperioder. – Men når det er så tørt som nå i sommer, blir denne typen jordbunn mer som krutt å regne.

Det er speiderleder og overbrannmester Roar Dahlen fra Røros som forteller dette. Han jobber som utrykningsleder for Røros brann og redningstjeneste. Roar har erfart hvordan en skogbrann sprer seg og hvor krevende det kan være å slukke den. – I tørr torvbakke kan brannen spre seg under bakken, for så å dukke opp langt unna, forklarer han. – En brann kan antenne røttene under bakken og spre seg både langt og dypt. Grunn jord har liten evne til å ta opp vann og tørker raskt ut. – I områder med mye stein, kan brannen gå under store steiner og være vanskelig å slokke, sier Roar. – Den ligger der og ulmer i flere dager, for så å dukke opp et annet sted.

› **Skogtype:** Løvtrær brenner dårligere enn bartrær. Bryter det ut brann i løvskogen, vil nesten bare undervegetasjonen brenne. Tørt løv og tørt gress fra fjoråret brenner godt i løvskogen om våren. Den største skogbrannfaren er knyttet til bartrær. Oppstår det brann i gammelskogen, skjer omtrent det samme som ved brann i løvskog, underskogen brenner. Ved brann i yngre barskog, tar hele skogen fyr. Særlig heftig blir brannen der det er mye bar, spesielt nær bakken. Hogstfelt med mye hogstavfall kan også gi en kraftig brann. Mest utsatt er skog av unge furutrær og grantrær, som dessuten gjerne vokser på grunn jord i skrått terreng.

HVORDAN SLOKKE?

Oppdager du en brann, ring straks 110 for å varsle. Gi tydelig stedsangivelse. Vær rolig, og prøv å finne ut hvilken retning flammene går. Forsøk å kartlegge området. Er det flatt? Blåser det? Er det vann i nærheten?

Bevar fatningen og tenk på din egen og andres sikkerhet. Det er det aller viktigste! Brannslokking er farlig arbeid. Vær forsiktig og unngå at flammene omringer deg. – Det kan gå veldig fort, ikke ta unødvendige sjanser! advarer Roar Dahlen.

Begynn slokkingsarbeidet med det du har av ressurser. Hvis dere er flere sammen, fordel ressursene på begge sider av ilden. En brann som ikke får ny næring, i form av gress, lyng, busker og trær, vil dø ut.

– Slokk i ytterkantene i den retningen brannen sprer seg mest, anbefaler Roar. Det kan også være en løsning å lede brannen inn på et lite område (ned i en trekantformasjon), og så la den brenne ut.

Bruk små løvtrær, eller grønne greiner av gran eller furu, som «koster». Ikke slå på flammene, da kan ilden lettere spre seg, men forsøk å koste eller sveipe flammene i retning av der det allerede har brent.

Hiv på vann fra bøtter eller kanner hvis dere har det tilgjengelig.

TIL SVERIGE FOR Å HJELPE

Roar Dahlen har nylig vært med på å bekjempe skogbrann i ekstrem tørke. I juli var han en av ca. 40 brannmenn fra Midt-Norge som dro over til Sverige for å hjelpe til med slokking.

– Skogbrann av denne størrelsen er generelt vanskelig å slokke, vi opplevde at branner blusset opp igjen så lenge som 8–10 dager etter at vi trodde de var slokket, forteller han. – Arbeidet er både varmt, støvfullt og tungt, slanger skal dras ut i terrenget og det skal graves opp tuer og røtter. Det ble funnet glør så mye som 1,5 meter nede i bakken! Røyk og flammer utgjorde naturligvis den største faren i starten, men det å bevege seg i et brannfelt, selv etter at det er slokket, kan være farlig. I flere tilfeller deiset store trær uten forvarsel. Årsak? Røttene var brent over, slik at ingenting holdt trærne oppe lenger, forteller Roar Dahlen.

BLI EKSPERT

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID | **FOTO:** LARS T. RØRAAS

Mål: F-1, 3, 4, 13

MTV

– en oppskrift på suksess!

Hvem har vel ikke vært våt eller skrubbsulten på tur, eller vegret seg for å krype ut av soveposen midt på natten fordi man må tisse? Her er oppskriften som, med en liten egeninnsats, garanterer suksess på tur.

På et lederkurs fikk jeg inn med teskje de tre viktigste stikkordene for en vellykket tur – uavhengig av hva annet som skjer:

– MTV er de tre viktigste bokstavene for en vellykket tur, fortalte den engasjerte og inspirerende lederen . – Husker du betydningen av dem, og klarer å etterleve det, spiller det ingen rolle hva annet som skjer. Turen vil være en god opplevelse, fortsatte han. Jo mer jeg har tenkt på det i ettertid, desto bedre forstår jeg alt som ligger bak.

M FOR METT:

På tur er du i vesentlig større aktivitet enn hjemme. Du forbrenner mer energi og trenger mer mat:

- Smør en ekstra skive til måltidene, planlegg litt mer middag. Spis mat med nok kalorier, proteiner og vitaminer.
- Tørket frukt, nøtter og sjokolade holder energinivået ditt oppe mellom måltidene. Lag en «mulepose» med dine favoritter og ha i jakkelommen når du går.
- Husk å drikke nok! Har tisset en tydelig gul farge, drikk mer!
- Gå jevnt og rolig. Da blir du ikke svett. Ta hensyn til den som går saktest. Skru ned farten ytterligere i motbakkene for å spare energi og unngå å bli svett.

T FOR TØRR

Hold deg tørr – unngå å bli svett. Gå jevnt og rolig. Ta hensyn til den som går saktest. Skru ned farten i motbakkene. Bytt de tynne ullsokkene i skoene når dere har pauser. Du holder føtter og sko tørre og unngår gnagsår. Tørk gjerne sokkene hengende på utsiden av sekken når du går.

Gode tips for å hode deg tørr på hele turen:

- Gode vanntette sko og klær.
- BARE ull innerst! Ull transporterer fuktighet vekk fra kroppen og varmer, selv om den blir våt. Ull er gull – året rundt!
- IKKE bruk bomullsplagg og dongeri på tur. Blir klærne våte av svette eller regn, fryser du fort. Dropp speiderskjorte på tur i skog og mark.
- Kle av deg ett lag FØR du starter å gå/grave/bygge/leke for å unngå å bli svett. Det gjør ikke noe om du synes det er litt kaldt rett før du skal være aktiv.
- Ta på vanntette klær når det blir regn eller snø.
- Husk klesskift!
- Ha med nok tynne ullsokker. De veier nesten ingenting og tar liten plass. De kan fint brukes om igjen, bare du får tørket dem mellom hver gang.
- Ta alltid på rene, tørre ullklær når du legger deg i soveposen.

V FOR VARM

Er du mett og tørr, er det lettere å holde varmen.

- Fryser du? Spis (varm) mat, skift til tørre klær, eller ta på et lag til med klær.

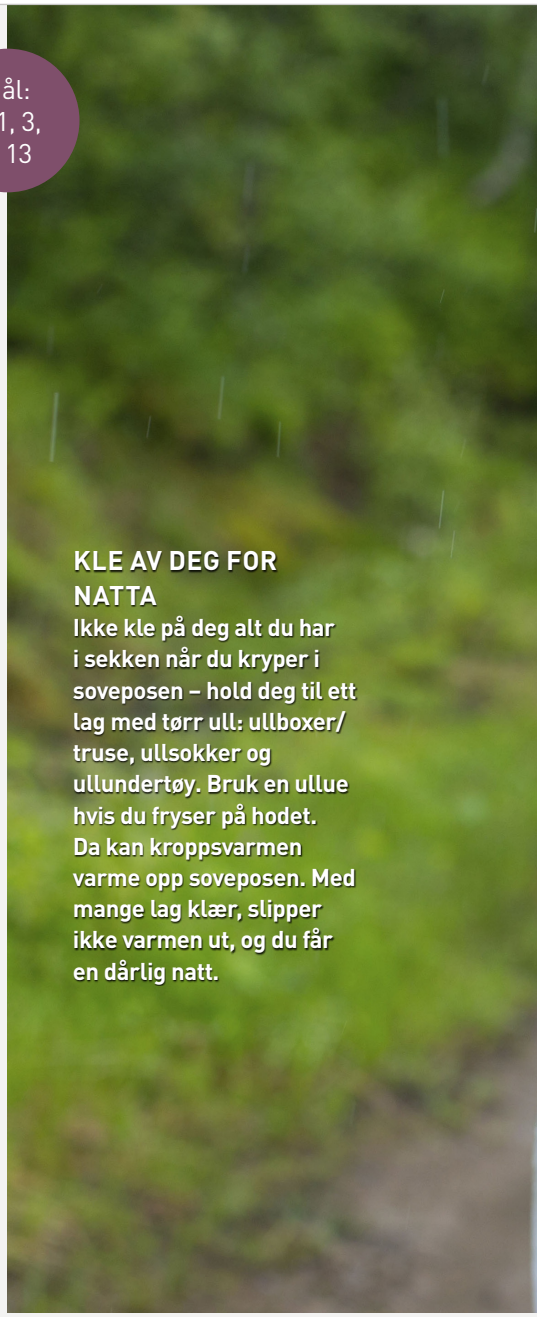

KLE AV DEG FOR NATTA

Ikke kle på deg alt du har i sekken når du kryper i soveposen – hold deg til ett lag med tørr ull: ullboxer/truse, ullsokker og ullundertøy. Bruk en ullue hvis du fryser på hodet. Da kan kroppsvarmen varme opp soveposen. Med mange lag klær, slipper ikke varmen ut, og du får en dårlig natt.

PAKK LITE
Tenk vekt og pakk lite. Ta bare med deg det du trenger. Når du ikke drasser på tunge ting og unødvendig stæsj, sparer kroppen mye energi, du unngår å slite, svette og fryse.

Ikke sur på tur når en passer på å være MTV – mett, tørr og passe varm!

- Beveg deg – gå en tur eller løp noen runder rundt teltet om du er kald.
- Husk: Ull innerst!
- Bruk romslige klær i flere lag. Tettsittende klær varmer ikke. Luften i ullen og mellom lagene holder deg varm.
- Trange sko gir kalde føtter!
- Ta på rene, tørre ullklær når du skal legge deg i soveposen. Bruk gjerne en lue av ull også!
- Tenk vekt, pakk lett og lite – unngå å bli svett.
- Gå ALLTID på do rett før du legger deg.

VISSTE DU AT ...

- Du kan tørke fuktig ull på kroppen når du går.
- Soveposen absorberer mye fuktighet fra kroppen om natten. Husk å lufte/tørke den på dagtid, slik at den også varmer deg neste natt.
- Jenter fryser lettere enn gutter – også i soveposen. Det finnes egne soveposer beregnet for jenter, med ekstra isolasjon på utsatte steder.
- Dunsokker eller tykke ullsokker utenpå de tynne ullsokkene er magisk på kalde føtter i soveposen.
- Bruk gjerne en lakenpose/ innerpose – denne kan enkelt vaskes, i motsetning til soveposen.
- Har du en leirbålskappe eller noe annet – legg det under deg i stedet for over deg. Varmetapet er mye større mot bakken enn mot luften.
- Gå ofte på do, ikke «hold deg». Kroppen bruker mye energi på å holde tiss og bæsj varm. La heller kroppen bruke energi på å holde seg varm.

Og til slutt: *Unngå at du på turen blir det motsatte, SVK – sulten, våt og kald!*

TEKST: EILIF TANBERG | **FOTO:** TOON SOL OG EILIF TANBERG

Ship o'hoi!

Grethe Lundgaard

For noen frister ikke livet som landspeider i det hele tatt. For dem er ikke lavvo og leirbål nok, de må sette sjøbein, ha vind i seilene og kjenne sjøsprøyten i ansiktet for å føle seg hjemme – de kalles sjøspeidere.

Grethe Lundgaard (16), roverleder i 2. Bestum sjøspeidergruppe, er en av dem. Hun har vært med i sjøspeidergruppa innerst i Oslofjorden siden hun var ti, som er tidligste mulighet for å begynne med sjøspeiding.

Hun kunne ha blitt landspeider, men fant fort ut av at sjøspeiding var tingen.

– Jeg ble med noen venninner første gangen, for å prøve sjøspeiding sammen. De sluttet etter hvert, men jeg følte det passet meg, så jeg fortsatte! forteller hun.

Siden da har det vært seiling hver tirsdag, seiltokt om sommeren, og større, landsdekkende sjøspeiderleirer med jevne mellomrom. I slutten av juni skal hun delta på «Flagget til topps», sjøspeidernes egne landsleir på Lindøy i Rogaland.

De har allerede seilt en av båtene sine, Korevi på 29 fot, nesten helt fram – til det ytterste Vestlandet fra innerste Oslofjorden, helt på egen hånd.

Og det er nettopp seiltokt (må ikke forveksles med sjørøvertokt) som Grethe synes er spennende.

– Man planlegger gjennom mange møter hvor man skal legge ruta, før man endelig kan dra på tokt. Da seiler man om dagen, lager mat, navigerer og følger vaktlister. Enten har vi et bestemt mål, eller så seiler vi bare for moro skyld. Seiler vi med andre grupper, tar vi dem gjerne om bord også, forklarer hun.

Som vaskeekte sjøspeider legger hun ikke skjul på at dette er gøy.

– Det aller beste er å bli kjent med sin egen og andres sjøspeidergrupper. Og seilinger er også noe av det beste, det er jo hovedgrunnen til at jeg vil drive med speiding på havet. I tillegg lærer man spesielt mye om lederskap når man er på båt.

Sjøspeidere kan nemlig seile sin egen sjø i mange dager om de vil, nesten hvor de vil, med voksne mange nautiske mil unna. Det krever riktignok opplæring – gjennom merker, båtførerprøven og seilteori om vinteren får den enkelte speider «utsjekk» til å bli kaptein på en av sjøspeidergruppas båter.

– Om vinteren, når vi ikke kan seile, bruker vi tid på seilteori og knuter, pluss at vi må gjøre klar båten for seilsesongen, sier Grethe.

Hun understreker at alt dette er viktig og at det absolutt ikke er kjedelig å være sjøspeider, selv om det er is på fjorden. Det blir tross alt også tid til å dra til speiderhytta deres, Bento, og planlegge sommerens tokt.

Men det er uansett sjøen, det sosiale og seiling som er Grethes største lidenskap.

– Jeg elsker sjøspeiding!

TIPS TIL DEG SOM VIL TESTE UT SJØSPEIDING!

Vennskapsspeiding er gøy – spesielt på havet! Hvis du har lyst til å prøve sjøspeiding: ta kontakt med en sjøspeidergruppe i nærheten av deg, eller bli med som mannskap på et tokt med Norges speiderforbunds egen skute, Havbraatt.

Se speiding.no.

LÆR DEG Å ROPE SOM EN SJØSPEIDER!

Dette er sjøspeiderne i 5. Drammen sjø sitt rop:
«Kulle, rulle, jibbe, sløre
Seile, ro i all slags føre
Knall og vann i magesekken
Tyggegummi stopper lekken!»

TEST DEG SELV
– kan du snakke som en sjøspeider?

Fasit nederst på siden

Hva skjer når man kullseiler?

a. Seilet tar fyr, og brenner til det bare er kull igjen.

b. Seilbåten kantrer.

c. Seilbåten seiles dårlig.

Hva gjør man med en spristake?

a. Holder seilet ut fra masten.

b. Ror båten.

c. Tar tak i land når man skal fortøye båten.

Hva er en rorkult?

a. En type tilbedelse av roret som oppstår i sjøspeidermiljøer.

b. En pinne man holder i for å styre roret.

c. En slags åre.

Hva gjør man når man lenser?

a. Seiler med vinden forfra.

b. Seiler mens man tisser over ripa.

c. Seiler med vinden bakfra.

Fasit: b., a., b., c.

TEKST: KIRVIL KAASA | **FOTO:** KRISTIAN LAUVDAL STRØM

Julian Lillesund Florø-Larsen

Gøy på vannet!

I sommer koste både landkrabber og sjøspeidere seg på en ukes herlig sjøspeiderleir. Ta sjansen-konkurransen med selvbygde båter var et høydepunkt!

Julian Lillesund Florø-Larsen (13) har vært speider i 1. Tananger sjøspeidergruppe i fem år. I juli var han en av mange som var på sjøspeiderleiren «Flagget til topps» på Lindøya utenfor Stavanger.

Hvordan hadde du det på leiren?
– Veldig gøy! Det ble mye bading og *mange* turer til kiosken, og så var det show om kveldene. Vi bygde også en stor portal, med sitteplass, til og med.
– Så det ble en del godteri?
– Ja, kanskje litt for mye ... Det var lang, lang kø foran kiosken hele tida, og det ble fort tomt for Drumstick, Fanta og Daim-is, som er det jeg liker best. Det var nok det som var mest populært.

Hvordan var haiken?
– Det var også gøy, patruljen min seilte til ei øy. Der satte vi ut teiner, og så overnatta vi under åpen himmel. Vi hadde håpet på krabber i teinene, men vi fikk ikke noe, så det ble pølser og potetmos til middag.
Så det er ikke bare fisk til middag på sjøspeiderleir?
– Neida, det er masse forskjellig, kjøttkaker og koteletter og sånt. Men vi hadde fisk også. Laks med pasta og saus.

Hvordan var det å være med på «Ta sjansen»?
– Det var kjempegøy, men jeg var veldig nervøs før start! Det gikk jo helt fint, selv om vi ikke hadde prøvd båten før konkurransen. Tror vi fikk en ganske bra plassering også.
– To av båtene som var med, sank, men ikke vår. Den het Rosa boxer. Det var vi i troppen som bygde den. Patruljen til Celina kom opp med designet, og troppslederen vår, Kjetil, ga oss tips om hvilken form den burde ha. Men den var ikke så lett å styre. Da vi var halvveis bort til bjella, begynte den å svinge til venstre, så da bare kastet jeg meg ut og svømte de siste meterne.
Hva var det morsomste på leiren?
– Ta sjansen og å bade masse! Jeg badet nesten hver dag, selv om det var kaldt vann. Vi hoppet uti, så klatret vi opp på land og ventet på å bli varme igjen. Så hoppet vi uti på nytt.

Hva synes du er best med å være sjøspeider?
– At vi ofte er ute og seiler, det er veldig morsomt. Å fiske synes jeg også er gøy, men det gjør vi ikke så ofte. Jeg gleder meg til å dra ut med de større båtene i høst. Da må man være flere som samarbeider om seilingen enn når vi bruker de små båtene. To sitter i ro, én sitter bak, én eller to holder på med seglet. Hvis vi er enda en, går det an å sitte helt foran og holde på med mobilen! forklarer Julian.

TEKST OG FOTO: IVER GJENDEM

Stropp er topp

Han vipper skyggelua opp og drar kniven lett gjennom de krusete hårtuppene. Fjærlette hårbiter blir hengende i sommerluften. Vi lar oss imponere over den sylskarpe kniveggen, og over at han fortsatt har hår igjen under lua. Dette har han åpenbart demonstrert før.

– Det gjør så vondt.

Hårene reiser seg på armen til knivekspert og speider Jacob Weisæth når han med skrekk forteller om knivsliping med skjerpestål på kokkeprogrammene til Eyvind Hellstrøm.

Jacob Weisæth

– Det blir sikkert bra TV-bilder av det, altså, men det er jo bare tull om man ikke bruker den nøyaktig. Skjerpestål bøyer bare stålet på den ytterste delen av kniveggen frem og tilbake, før ytterste delen av eggen rett og slett brekker av.

– Gi meg heller en mafiafilm med en skikkelig barberer med skinnstropp.

Det er nemlig slipevoksen som er smurt på læret som skal gjør jobben, ikke læret i seg selv. Jobben til læret er å gi feste til den finkornede slipevoksen. Om du ikke er nerd da, slik som Jacob. For det finnes selvfølgelig unntak også her.

Å STROPPE

– Har du hakk og ellers en dårlig råegg, må du selvsagt slipe den først.

Men stropper du ofte, får du en skarpere kniv, og da slipper du å slipe den så ofte.

Jacob deler svært gjerne på kunnskap om knivsliping, stål, grad og grit. Men det er altså ikke nok å bare slipe kniven. Skal kniveggen gå fra skarp til sylskarp kan du like godt lære deg verbet å stroppe.

– Når du sliper, lager du en grad på kniveggen. Dette er rester fra slipingen som samler seg på motsatt side av eggen du sliper. Når du bytter side, bytter graden også side.

Poenget med å stroppe er derfor å gradvis fjerne hele graden, samtidig som du polerer kniven. Da blir kniven skarpere, og den vil være skarpere lenger enn om du bare sliper.

SLIK STROPPER DU

For å få best mulig effekt ut av en stropp, må den settes inn med et polerende middel som slipevoks,

↑

Å kunne slipe kniv, øks og sag, er et av kravene for fordypningsmerket Smed. Se speiderbasen.no!

TIPS:

- **Eggen blir slitt.** En ny kniv har en lang og spiss egg. Etter bruk av bryne, blir eggen buttere og buttere, og du bør med jevne mellomrom slipe den på en stor slipestein som «setter opp» kniven på nytt.
- **Vinkel på eggen.** Riktig vinkel på eggen er viktig for å få en skarp kniv. Se punkt 2 under.
- **Polering.** Ved å stryke knivbladet langs et lærbelte (ikke mot deg), blir knivbladet polert og ekstra skarpt.

som er beregnet for stål. Akkurat som med steinbryner, finnes disse i ulike grovheter.

- **Gni slipevoksen godt inn i læret og begynn å stroppe.** Her skal kniveggen dras *fra* stroppen, og ikke mot slik som med steinbryner. Dra kniveggen langs stroppen med moderat press, og pass på at du ikke vinkler bladet høyere enn den vinkelen du satte med brynet.
- **Når du har jobbet en liten stund på en side av kniveggen, vil du møte eggen på den andre siden.** Når dette skjer, dannes det en grad. Du kan kjenne graden om du drar en negl eller en flis langs den siden av kniveggen du ikke sliper. Når graden går langs hele kniveggen, bytter du side.
- **Gjenta prosessen** du allerede har gjort på den andre siden, og vær nøye med å bruke omtrent like mange drag. Fortsett til du har flyttet hele graden tilbake til den andre siden av eggen. Gjenta prosessen på finere korning til du har fjernet graden helt.
- **Da begynner poleringen på den glatte lærsiden**. Det skal på dette tidspunktet ikke være mulig å kjenne noen rester av råeggen du slipte fram tidligere.

Mål: K-8

SLIK SLIPER DU KNIV OG TURØKS:

1. Fukt brynet og press knivbladet mot brynet med like bevegelser hver gang.
2. Kniven skal ha en vinkel på 15–20 grader i forhold til slipesteinen/brynet.
3. Er øksa veldig sløv, kan du bruke en stålfil til den første slipingen før du gjør siste finpuss med bryne.

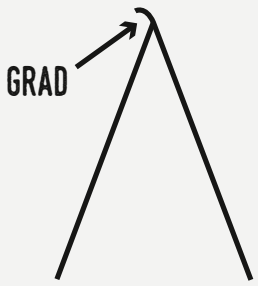

ORDBOK:

- Råegg, eller grad, er den helt ytterste delen av stålet som bøyer seg over til motsatt side når man sliper.
- Stropp brukes til å fjerne graden etter sliping av kniv og øks.

AV: HANNE KRISTINE LYBEKK | **KILDER:** STATSKOG.NO OG INFINITUMMOVEMENT.NO

Plastic fantastic:

Hvordan redde verden «litt»

Tenk på all plasten som produseres hvert år! Men hvor mye av den trenger vi? Tre speidere tok utfordringen, og skulle på tur med BARE nødvendig plast.

Plast-emballasje

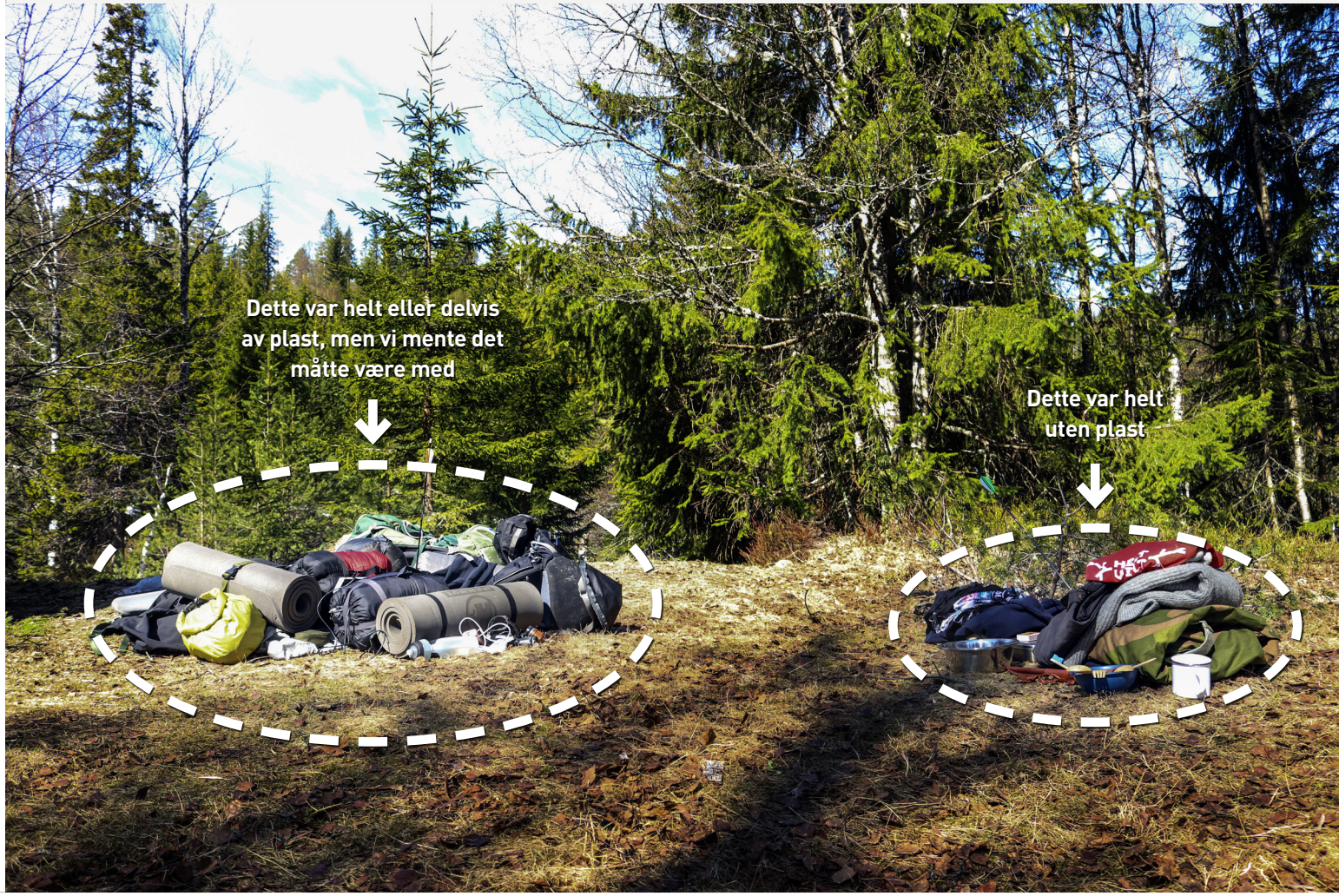

3 TIPS

1. Tenk utrolig enkelt når du pakker.
2. Legg igjen plasten i butikken, etter hvert vil de gå lei og redusere emballasjen.
3. All plast er ikke dum plast. Plast forlenger ofte levetiden på turutstyr.

Mål: F-10, S-7, 8, V-8

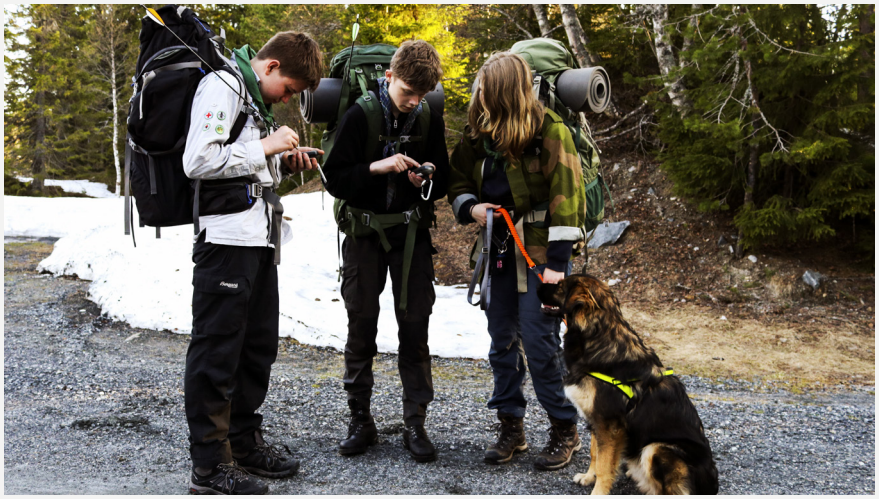

Ruteplanlegging. Fra v.: Paul Bjerkvik, Snorre Moen Apeland, Anna Bahr og turkamerat Nanook.

Èn plastflaske som kastes i naturen, vil bruke 430 år på å forsvinne, og da kan du fremdeles finne rester av den. Store deler av plasten som brukes og kastes i Norge resirkuleres, men vi kan stadig bli flinkere til å redusere mengden som lages. Turen starter ved butikken, og oppgaven er å handle tre måltider uten plastemballasje. – Kom igjen, nå går vi *all in*!», sier Anna motiverende til de to gutta på vei inn i butikken.

Hermetikkhylla blir første stopp, der skal middagen velges. Utvalget er ikke noe å skryte av, men etter litt om og men, faller valget på Pasta ala Capri og Mørk Lapskaus. Roverne løser ellers oppgaven med glans, og ikke minst leverer de plasten fra brusboksene i kassa før turen fortsetter.

ULEMPER MED Å IKKE PAKKE PLAST

- Mye man ikke kan ta med seg.
- Du må pakke tyngre.
- Mat uten plastemballasje er vanskelig å finne.

– Hvis dere ikke måtte tenke på plasten, hva hadde dere spist da?
Paul: – Taco!
Snorre: – Åh, da hadde det blitt en Grandiosa …
Anna: – Hvordan hadde du tenkt å steke den?
Snorre: – Det er ikke så farlig!
Tre timer på tur og et par sjokoladepauser senere er de omsider fremme ved soveplassen. Speiderne skal overnatte i Fossvannstua, en av mange åpne Statskog-hytter. Når mørket kommer, begynner middagen å bli klar, og ikke lenge etter at de har spist, er alle enige om at det er tid for soveposen.

Neste dag skal de testes, har de klart å bare ta med det de trenger? Utstyret sorteres først i to hauger: En for plast, og en uten. Soveposer, sekker, liggeunderlag osv. havner i plasthaugen, og det ser rett og slett litt brutalt ut. I runde to skal det den unødvendige plasten ligge igjen. Det eneste som blir til overs, og som de tre speiderne regner som unødvendig, er et par ladere og hodelykter.

– Hva synes dere var vanskelig med pakkingen?
Snorre: – Jeg skulle finne fleecegenser, men så kom jeg på at det var plast. Så jeg tok en annen genser. Ullgenseren var så tung, så den tok jeg ikke med.
Anna: – Jeg ble oppmerksom på at veldig mye lages av plast, mye mer enn du egentlig tenker over.
Snorre: – Nesten litt skummelt å tenke på.

– Hva savner dere å ha med?
Snorre: – Sjokolade, men det har vi med, så Cola.
Paul: – Vanskelig å svare på, men godteri eller brus, så slipper man å ta med flaske også.
Anna: – Sports-BH.

Av og til finner du søppel på veien, da er det like greit å ta det med. Her er Snorre i en ødelagt stol ved overnattingsplassen.

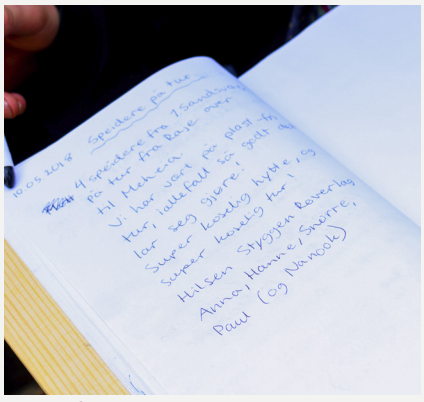

Man må selvfølgelig skrive i hytteboka.

TEKST: CF SALICATH | **FOTO:** NASA | **KILDER:** NASA.GOV OG NORSK ROMSENTER

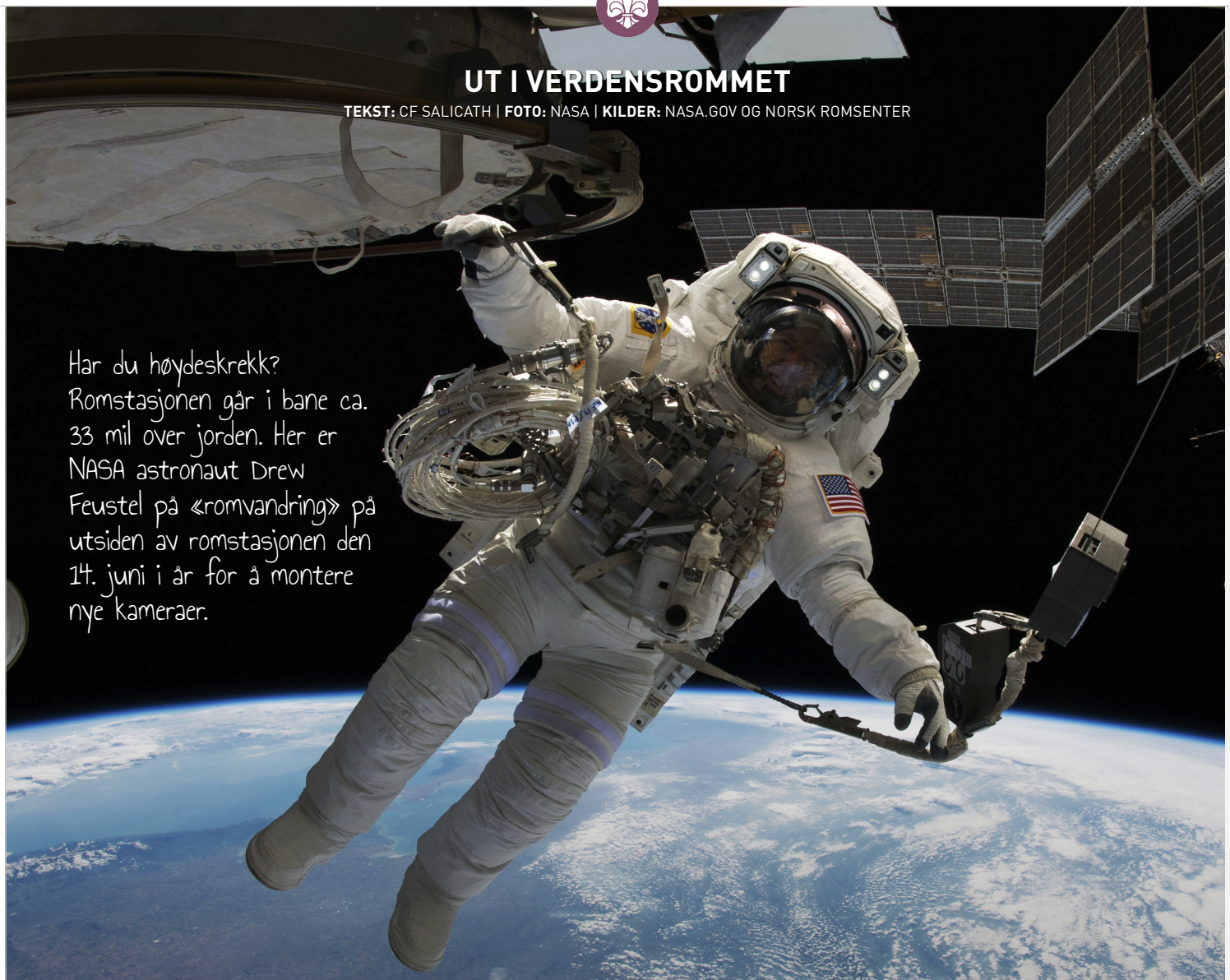

Har du høydeskrekk? Romstasjonen går i bane ca. 33 mil over jorden. Her er NASA astronaut Drew Feustel på «romvandring» på utsiden av romstasjonen den 14. juni i år for å montere nye kameraer.

Hva gjør man på en romstasjon?

Hvis du tok opprop av alle menneskene på Jorden, ville noen ha manglet. Mens du går på skole eller er på speidermøter, flyr astronauter i bane rundt kloden vår.

Astronautene er om bord på den internasjonale romstasjonen. Å ha den som arbeidsplass, er mye mer enn bare lek i vektløshet. Astronautene gjør vitenskapelige eksperimenter som er viktig for utforskingen av verdensrommet, men også for livet her på Jorden.

En typisk dag på romstasjonen starter kl. 6. Etter inspeksjon av stasjonen går astronautene i gang med planlegging av dagens oppgaver. Arbeidsdagen er ti timer lang på hverdager, og fem timer på lørdager. På fritiden må astronautene trene mye for å holde seg i

NASA astronaut Scott Tingle passer på plantene i drivhuset «VEGGIE», som brukes til forskning på plantevekst i rommet.

bakterier og mikrober for å unngå å bli syke – for det er dumt når nærmeste lege er 225 millioner kilometer unna.

FLYVENDE DRIVHUS

Når du skal på speidertur, tar du med mat for hele turen, men hva om du skal være borte i et helt år? Eller tre? Å fly til Mars kan ta et år, og da vil du ikke reise hjem med en gang. Astronautene prøver å dyrke grønnsaker på romstasjonen, for det

Nasa-astronaut Ricky Arnold i utsiktsmodulen i romstasjonen. Herfra kan astronautene studere jorden og ta bilder.

form i vektløsheten. Fra 21.30 skal de sove, og vinduene dekkes til for å gjøre det mørkt. Man kan se 16 soloppganger og solnedganger i døgnet fra romstasjonen mens den svever rundt Jorden – én runde tar halvannen time.

REISE TIL MARS

Mye av arbeidet astronautene gjør, er å forberede en reise til Mars. De forsker på seg selv for å finne ut hvordan de reagerer på å leve i vektløshet. Kroppen innstiller seg hele tiden etter tyngdekraften på Jorden. Både skjelettet, balansen, øynene og hjertet påvirkes av å være vektløs. For eksempel trenger ikke hjertet jobbe så hardt for å pumpe blod opp og ned i kroppen, for det er ikke noe opp og ned i vektløsheten. Hjertet er en muskel som trenger mosjon, og det er farlig å komme ned på jorda med et svakt hjerte. De sjekker seg også for alskens

Astronaut Alexander Gerst i det Europeiske romfartsbyrået jobber med et eksperiment. Han tester hvor viktig tyngdekraft er når man skal gripe tak i en ting, sammenlignet med andre sanser. Gerst har på seg VR-briller og prøver å ta tak i det han ser i dem. Veggen til høyre er dekket med borrelås. Den holder fast sakser, lommelykter og andre småting. Man må ha orden i sakene sine, ellers kan de drive vekk gjennom luften og bli borte.

gjør at man kan få fersk mat på en tur til Mars. Den teknologien tar vi med oss ned på Jorden for å dyrke grønnsaker uten jord og åkre. Da kan vi produsere mat uten insektsmidler og med minimal vanning. Det er nyttig når vi skal fø en økende befolkning her hjemme.

Det har ikke vært nordmenn i verdensrommet, men vi bidrar med vitenskap og teknologi. På romstasjonen er det et instrument som overvåker skipstrafikk på jorden. Fra Andøya sender vi opp raketter med satellitter.

Det er mange ting som ble utviklet for bruk i rommet, som nå er vanlig her på Jorden. Batteriverktøy, isolasjonsmateriale, skumplast, støtdempende joggesko, kunstige hjerteklaffer, proteser og frysetørket mat bruker teknologi eller materialer utviklet for romfart. Tenk på det neste gang du spiser frysetørket turmat!

Fakta:

- Den Internasjonale romstasjonen (ISS) er et samarbeid mellom mange land, og Norge bidrar gjennom det Europeiske romfartsbyrådet (ESA). NASA (USA) og Roscosmos (Russland) har størst andeler av stasjonen og flest astronauter om bord.
- Romstasjonen er bygd på Jorden og flydd opp i seksjoner. Den første seksjonen kom på plass i 1998, og den siste i 2011. Nytt utstyr flys opp flere ganger i året.
- Romstasjonen er omtrent like stor som en fotballbane, men det meste er store solcellepaneler.
- Astronautene flyr til romstasjonen med russiske Souyz-raketter. Det har vært mennesker på stasjonen uavbrutt siden 2. november 2000.
- En astronaut er en person som har vært i verdensrommet, eller trener til å fly i rommet. I dag har 536 mennesker vært i verdensrommet.
- Mange av dem som har vært i verdensrommet, har vært speidere. Første speider i rommet var Alan Shepard i 1961. Han gikk også på Månen i 1971 som kommandør på Apollo 14.
- Første speider på Månen var Neil Armstrong med Apollo 11. Han og Buzz Aldrin landet med fartøyet «Eagle», og Neil var passende nok også Eagle Scout – en rang i Boy Scouts of America. 11 av de 12 som gikk på Månen var speidere!

UT I VERDENSROMMET

TEKST: BENTE PERNILLA HØYE, KM-SPEIDERNE | **FOTO:** SOLOBSERVATORIET

SE OPP

Kan du noen stjernebilder? Nå når himmelen er mørk igjen om kveldene, er den et godt utgangspunkt for leirbålseventyr! Eller hva med å ta astronomimerket i troppen?

Helt fra tidenes morgen har mennesker kikket opp på himmelen om natten og drømt seg bort. I gamle dager lurte de nok fælt på hva de lysende prikkene der oppe var. Nå vet vi at stjernene er soler som er langt unna, men det er like moro å drømme seg bort eller bruke himmelen som utgangspunkt for leirbålsfortellingen nå som før i tiden.

Når vi ser for oss at en gruppe stjerner danner et motiv, kaller vi det et stjernebilde. I virkeligheten kan stjernene i et stjernebilde være millioner av lysår fra hverandre. De mest kjente historiene om stjernebilder kommer fra gresk mytologi, og har blitt fortalt i nesten 3 000 år! Her i Norden har vi også våre helt egne stjernebilder som stammer fra samisk mytologi. I følge den samiske stjernebildetradisjonen utspiller det seg et kappløp på liv og død hver natt, der flere jegere forsøker å fange den store reinoksen Sarvvis. Heldigvis klarer Sarvvis å løpe fra dem alle sammen hver natt, for sagnet skal ha det til at den dagen Sarvvis blir fanget, vil verden gå under!

TA ASTRONOMIMERKET

Syns du astronomi er spennende, så ta astronomimerket i troppen, da vel! Flere steder i Norge finnes det

SPEIDERSJEFENS HJØRNE

AV: MAY-BRITT ROALD | **FOTO:** ALEXANDER VESTRUM

La naturen utfordre deg!

(Og vær en lagspiller)

Aldri har vi opplevd en varmere sommer, aldri har så mange vært så mye ute i skog og fjell, eller brukt sjøen så mye som i år. Men det har også vært rekordmange skogbranner og vannmangel flere steder. Allemannsretten har også blitt utfordret, med enda flere deltakere i friluftslivet enn tidligere.

Naturen utfordrer oss, inspirerer oss og gir oss muligheter. Regjeringen ønsker at så mange som mulig utøver friluftsliv jevnlig, og la i sommer fram en ambisiøs handlingsplan for friluftsliv. Et av de viktigste målene for planen, er økt livskvalitet og helse. Speiderfriluftslivet er nettopp livskvalitet og god helse! Det varer livet ut. Naturen gir de beste rammene for å utvikle samarbeid, vennskap og mestring, og er dessuten det beste stedet for å utvikle deg sjøl som leder.

Vi har et spesielt ansvar for naturen som speidere. Derfor skal vi, samtidig som vi bruker skog og mark, fjell og sjø til å gjennomføre flere gode speideraktivteter, fortsette å spille på lag med naturen og naturkreftene. Det gjør vi når vi gir speiderne ny kunnskap og lærer dem å bli glad i og å ta vare på naturen.

Ta frem speiderloven i planleggingsarbeidet i høst. Den gir påfyll og gode refleksjoner og sikrer at vi er lagspillere, både for hverandre og for verden rundt oss.

Speiderhilsen
May-Britt

VISSTE DU AT ...

Mål: F-8, K-3, 12, S-6

- Et lysår er så langt lyset kan reise på ett år. Lyset har en hastighet på 299 792 458 meter i sekundet, så på ett år reiser lyset hele 9 460 730 472 580,8 kilometer, altså cirka ni og en halv billion, eller ni tusen fire hundre og seksti milliarder kilometer!
- Sola er den stjernen som er nærmest Jorda. Det tar lyset 8,3 minutter å reise fra sola til Jorda.
- Nest etter Sola er Alfa Centauri A den stjernen som er nærmest jorda. Den ligger 4,36 lysår unna oss.
- I vår galakse, Melkeveien, finnes det ca. hundre millioner stjerner.

Ta astronomimerket!

Syns du astronomi er spennende, så ta astronomimerket, da vel! Flere steder i Norge finnes det stjerneobservatorier hvor dere kan få hjelp til å se nærmere på stjernene. På Solobservatoriet utenfor Oslo kan speidergrupper få et skreddersydd opplegg for å ta merkene sammen med ekte astrofysikere! Se mer på www.solobservatoriet.no/speider

stjerneobservatorier hvor dere kan få hjelp til å se nærmere på stjernene. På Solobservatoriet utenfor Oslo kan blant annet speidergrupper få et skreddersydd opplegg for å ta merkene sammen med flinke astrofysikere! Se mer på solobservatoriet.no/speider.

- I Speiderbasen finner du flere tips til aktiviteter knyttet til stjernebilder og verdensrommet for alle enheter.

Foto: Iver Gjendem / Speider-sport • Sted: Grorudalen

Foto: Birgitte Heneide • Modell: Iver Gjendem / Speider-sport • Sted: Bakkedalsvatnen

speider-sport

VÅR EGEN SPORTSBUTIKK!
www.speidersport.no

ONAK BRETTEKANO

Sammenleggbar kano
Kr 12 995

Onak brettekano er en sammeleggbar kano som glir elegant og stødig gjennom vannet. Med litt trening kan du enkelt montere denne på omlag 15 minutter, helt uten bruk av verktøy. Leveres med integrert kanotralle. Gratis frakt!

17 kg | 5 års garanti

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

Speideren fra Syria

Mohamad (25) ville ha det litt vanskelig i livet. Derfor begynte han å sove i telt.

Ei Volkswagen Boble fra 1967 med kanohenger og blomsterklistre-merker kommer kjørende. Ut stiger Mohamad Nabel Omr Deeb. Han har en bil som er dobbelt så gammel som han selv er.

Vi er på den tradisjonsrike pinseleiren ved idylliske Sandven ved Tinnsjøen, et par mil øst for Rjukan i Telemark. Mohamad snakker med oss mens de andre har lunsj. For ham har akkurat den muslimske fastemåneden Ramadan begynt, og han skal ikke spise eller drikke før på kvelden. Men han er vant til det.

VILLE IKKE SKYTE

Mohamad Nabel Omr Deeb kom til Norge for tre år siden, etter å ha flyktet fra borgerkrigen i Syria.

– Selv jeg som er fra Syria vet ikke hvem som kriger mot hvem, sier han oppgitt.

Mohamad var 18 år da han flyktet.

– Som 18- eller 19-åring må jeg i militæret. Jeg vil ikke skyte noen eller slå noen.

På spørsmål om han vil reise tilbake til landet som han flyktet fra, er svaret todelt.

– Jeg har fått mye hjelp her i Norge, så jeg må gi noe igjen. Etterpå tenker jeg å reise tilbake, men ikke være der lenge, sier Mohamad, som vil gi Norge noe tilbake.

TO JOBBER

Han holder på med norsk grunnskole i løpet av to år. I tillegg har han to jobber: En som renholder på hotell og en i en kiosk. Inntekten er så bra at han får permanent opphold nå rett etter sommeren.

I Syria studerte han teater, men måtte avbryte det da krigen brøt ut. Nå er planen å finne et yrke det er lett å komme i jobb med, som helse- eller byggfag. I tillegg til skole og jobb er han speiderleder, fotballtrener og politisk aktiv i Sosialistisk Venstreparti.

ØVER PÅ DIALEKT

Mohamad ble speider etter å ha fortalt rektoren på skolen at han hadde lyst til å sove ute – og ha kjøpt seg et telt.

– Jeg vil ha det litt vanskelig i livet, ikke ligge hjemme i en seng, forteller han.

Han betegner speiding i Norge som «veldig kult».

– Det vet at jeg ikke snakker så bra norsk. Så alle hjelper meg.

I kommunen snakker mange dialekt, og Mohamad begynner å forstå den.

– E kjem frå Tinn, prøver han seg.

Utenom speideren mener Mohamad det kan være vanskelig å bli integrert i Norge.

– Nordmenn er ikke så sosiale, men når man blir kjent med noen, er de veldig åpne og hyggelige. Det er bare vanskelig å knekke koden første gang. Etterpå går det fint!

SPEIDER-CV

- Navn: Mohamad Nabel Omr Deeb.
- Alder: 25 år.
- Speiderbakgrunn: Har vært med Rjukan speidergruppe i to år. Er en av gruppas ledere.
- Utdanning: Holder på med grunnskole.
- Aktuell: Kom til Norge for tre år siden etter å ha flyktet fra det krigsrammede Syria. Ble speider for å kunne oppleve naturen.

SLIK GJØR DU DET

AV: HANNE KRISTINE LYBEKK

Et vellykket rover-arrangement

Vil du lage et skikkelig godt arrangement for rovere? Her er oppskriften!

«Spør andre erfarne prosjektledere om råd. Sett deg et personlig mål for arrangementet. For meg og Roverway, handlet dette om å få dele internasjonale speideropplevelser med så mange som mulig. Dette innebærer hardt arbeid med blant annet markedsføring.»

- Henrik Moum Grimstad, Kontingentleder Roverway 2018

DU TRENGER:

- 1 klype Initiativ
- 2–3 konkrete mål
- 3–100 +/- planleggingstimer
- Et par forberedelser
- En håndfull engasjerte medhjelpere

Etterhvert som du blir eldre, får du mer ansvar, gjerne også i speidersammenheng. Rovere skal klare seg selv, og regnes ofte som utlærte speidere. Du får muligheter til å reise ut i verden og være med på Roverway, World Scout Moot eller rett og slett arbeide på et speidersenter. Kanskje du fremdeles får være med på troppsturer, eller du er leder i en enhet, men det å finne på arrangementene selv, kan være vanskelig.

FREMGANGSMÅTE:

1. Få på plass sted og dato.
2. Ha en idemyldrefase, der du eller dere kommer med forslag til turen/arrangementet. Fastsett en ramme, og forsøk å holde dere til den.
3. «Jo flere, jo bedre», få med flere engasjerte medhjelpere dersom det trengs.
4. Regn ut kostnaden, og pass på at dere dekker utgiftene med deltakerkontingenten.
5. Spre budskapet. E-post, Facebook, gruppens nettside eller kanskje til og med sende brev?

Hvem som helst kan lage en tur. Er du ute i god tid, kan du søke krets og gruppe om støtte, som kan tas med i budsjettet fra starten av året. Ha gjerne planen klar så fort som mulig på hva turen/arrangementet skal være, for eksempel kan det være en bowlingkveld til fordel for det sosiale eller en «jakketur», der deltakerne skal overleve med det de får plass til i lommene.

Den trenger ikke å ha det dyreste opplegget eller den beste maten. Planlegger du litt, kan mat til 12 personer for en helg komme på under 1 000 kr. Spleis gjerne, eller be deltakerne ta med seg noe hjemmefra, for eksempel pålegg eller brettspill. Ha et opplegg som kan gjennomføres på flere måter, og vær åpen for at det ikke alltid går som planlagt.

Bli med på nasjonale roverarrangementer

Mål:
K-7, 13,
L-5, V-1, 3,
4, 8

Roverstevnet var en gang i tiden et årlig arrangement, som trakk hundrevis av rovere til samme sted for én helg. I senere tid har det blitt faset ut, og det kan fort gå et par år imellom hver gang det arrangeres. I år er det i Hønefoss 16.–18. november, og det startet som en idé blant overtrøtte rovere på kommunikasjonsamling. Ingen kan alt, men når flere jobber sammen om et felles mål, klarer man det aller meste. Rett over påske åpnet påmeldingen, logoen var raskt på plass og planen for å trekke deltakere var allerede lagt.

Roverfemkamp derimot er et godt etablert arrangement, og arrangeres den tredje helgen i september hvert år. Den nesten 50 år lange tradisjonen handler om å samle roverlag fra alle landets kriker og kroker til en vennskapelig kappestrid. Alle hjelper til, og trenger man hjelp, er det lov å spørre andre.

«Hvis du har en god ide, ikke vær redd for å dele den med andre. Hør rundt med rovere du kjenner om de vil være med, og lag en god stab. Alt kommer ikke til å gå etter planen, så da må man bare finne kreative og praktiske løsninger underveis. Men viktigst av alt: Ha det gøy under planlegging og gjennomføring!»

– Kathrine Birgitte Austerslått, arrangør av Mega og Påskeleir for Rovere på Vassfjellkapellet.

LYST TIL Å ARRANGERE?

Lag deres egen vri på arrangementet og finn ut hva som fungerer for dere, selv faste arrangementer og turer har godt av nye innspill. Forbundet utlyser prosjektgruppemuligheter via speiding.no og nyhetsbrev, her kan du søke både alene og sammen med andre rovere. Start gjerne med egen gruppe og krets, selv en enkel rovertur kan få med speidere fra hele landet. Kjenner du ingen rovere der du bor? Det finnes nok en tur for deg likevel.

Lykke til!

PS: Det er lov å melde seg på Roverstevnet 2018 via medlemssystemet min.speiding.no

TEKST: IVER GJENDEM | **FOTO:** REBECCA SNEKKENES OG LARS ARNE FROSTVOLL

Aldri på bakken

Hengekøyeekspert Rebecca Snekkenes og teltelskeren Lars Arne Frostvoll fra Team Speider-sport er enige om én ting: *De sover aldri på bakken.*

Mål:
F-3, 8,
13, S-8

REKKEFØLGE NÅR DU SKAL LEGGE DEG:

1. Spis godt og gå alltid på do før du legger deg.
2. Rull ut eller blås opp underlaget.
3. Rist soveposen full av luft.
4. Kle av deg ytterklær.
5. Legg deg i soveposen og ta av deg nesten alt bortsett fra undertøy.
6. Nyt lyden av gresshopper og se etter stjernebilder på himmelen.

– Sover du i trærne, får du utsikt, stjernehimmel og soloppgang. Rebecca forteller at du slipper å tenke på om du ligger midt i hovedveien til en maurtue og andre spennende småkryp. Stein og myr er også uproblematisk når du henger høyt. Det eneste som er stress, er at du av og til trenger et myggnett rundt køya mot knott og mygg. Og at det kan begynne å regne.

– Er det meldt regn, bør du pakke med en tarp eller en gapahuk som du kan henge over.

HUSK OPPHENG

– Hengekøye veier lite, tar nesten ingen plass i sekken og er enkel å montere mellom to trær. Og to trær finner du jo nesten over alt. Hengekøye-Rebecca forteller at hengekøyer nå selges i alle prisklasser, men at det etterhvert er lite som skiller de ulike merkevarene. Stoffet på hengekøya kan variere litt. Det er noen hengekøyer som er av såkalt fallskjermstoff i nylon, mens andre minner mer om en tynn teltduk.

– Men sjekk om oppheng er med eller ikke når du sammenligner priser. Du trenger oppheng, og det finnes flere typer, slik som bånd med løkker og karabiner, til lettvektstau og knutesystem.

Rebecca liker at køya er litt bred. Da kan hun ligge litt flatere på skrå og samtidig få nok stoff rundt seg til at hun ligger nede i køya.

TEAM SPEIDER-SPORT:

Rebecca Snekkenes har aldri tapt en konkurranse, er kursnerd og elsker turmat. Alle helger skal inneholde minst én natt i en skog eller på et fjell, og aller helst i hengekøye under åpen himmel. Hun studerer medisin i Oslo, er troppsleder i Rælingen, ledertrener og samboer med Lars.

Lars Arne Frostvoll bare *må* opp på fjellet for å få oversikt. Men til daglig driver han og surrer rundt i lavlandet og bruker fritiden sin på å utforske Oslomarkas mange perler sammen med Rebecca, studerer til elektroingeniør i Oslo og er speiderleder i Rælingen.

IKKE FRYS

– Hengekøye blir fort kaldt når det går mot høst og vinter. Det er fordi det ikke er noen isolasjon nedenfra, slik som du vanligvis får når du ligger på et liggeunderlag på bakken. I tillegg kan soveposen bli klemt flat under og rundt deg i hengekøya. Løsningen er å bruke en underdyne (se bildet over).

Rebecca forteller at en underdyne er som en halv sovepose henger utenpå hengekøya. Den gir et ekstra isolerende lag rundt deg som gjør at du kan sove i hengekøya hele året. Det er enkelt å justere varmen ved å slakke eller stramme på underdyna. Når den er tett på køya, varmer den bedre. Er det ekstra kaldt, kan du ha noe ekstra isolasjon oppi hengekøya, i tillegg til underdyna. Rebecca anbefaler reinsdyrskinn som det absolutt beste, men forteller at det også hjelper med enkle liggeunderlag i skumgummi, eller oppblåsbare underlag som er fylt med isolasjon.

– Når du bruker oppblåsbare underlag, er det lurt å fylle litt mindre luft i underlaget enn du pleier. Da bøyer det seg lettere til køya.

Rebecca forteller at noen hengekøyer også har egen lomme til underlag.

TA MOTIVASJONS-MERKET GJENBRUK:

Er du litt kreativ, kan du kanskje sy om en gammel sovepose og bruke denne som underdyne?

IKKE LIGG SOM EN BANAN

Rebecca forteller at når du ligger i hengekøye, bør du forsøke å ligge på skrå. Da ligger du faktisk mye flatere.

– Men legg deg for all del ikke på magen. Det blir bare rart.

– Men ligger du i tretelt, ligger du mye flatere med kroppen enn i en hengekøye, forteller Lars.

JO FLERE – JO BEDRE

Når hele patruljen eller hele roverlaget er sammen på hengekøyetur, kan man lage en skikkelig kul hengekøyeleir langt inne i skogen. Da kan man ha mange hengekøyer på kryss og tvers mellom trærne. Ekstra kult blir det om man henger dem over hverandre. Det krever jo litt ekstra planlegging når man skal legge seg. Eller hvis den som sover øverst må opp for å tisse om natta. Men det er også mye av sjarmen.

SJØSYK TRETELTELSKER

– Så lenge jeg lukker øyene og holder meg heeelt stille oppi hengekøya, blir jeg ikke sjøsjuk. Tretelt-Lars kommer fra Røros og har beina godt plantet på jorda. Han blir sjøsyk av å sove i hengekøye.

– I tretelt gynger det ikke på samme måten. Det beveger seg bare opp og ned! Også er jo tretelt koseligere, du ligger flatere og det ser mye kulere ut.

Tretelt-Lars er glad i høyden:

– Tretelt oppå en kolle er helt knall. Topp er topp!

Hengekøye-Rebecca liker best å henge køya ved et vann:

– Da kan man sprette ut av hengekøya om morgenen og ta et morgenbad. Eller et sted med utsikt, da. Det er fint, det også!

TEKST: KIRVIL KAASA

Til fots i ukjente trakter

I de varme juliukene gikk over 20 norske rovere gjennom Pyreneene fra Andorra til Perpignan i Frankrike. De var deltakere på Explorer Belt.

Explorer Belt er en ekspedisjon for rovere et eller annet sted i Europa. Hensikten er å bli kjent med et nytt land på en annerledes måte. Hoveddelen er en haik på 200 kilometer på ti dager. Roverne gjennomfører den i haikepar, før de møtes, sårbeinte og mange inntrykk og erfaringer rikere, til noen dager med hvile og enda flere opplevelser. Denne gangen slappet deltakerne av i Barcelona i Spania, etter haiken fra Andorra via Spania til Sør-Frankrike.

Hvis både haiken og forhåndsoppgavene deltakerne har løst blir godkjent, belønnes de med det gjeve Explorer-beltet. Explorer Belt er en engelsk rovertradisjon, men den har spredd seg over hele verden.

Karoline Syversen (20) fra 1. Solum speidergruppe og Magnhild Hummel (19) fra Ullern speidergruppe gikk haiken sammen. Her er noen få av deres inntrykk fra turen.

Beltene er delt ut i Perpignan og alle er lykkelige, og da må det selvfølgelig et tullebilde til! Foto: Tor-Erik Holt Paulsen

Vi møtte på mange kuer på beite oppe i fjellene.

Klassisk pastamiddag, her bokstavpasta med tomatsaus.

Vi møtte på noen glade og kosete gjeterhunder på vei til Prats de Mollo. Det passet godt, for en av haikeoppgavene var å ta selfie med tre forskjellige husdyr.

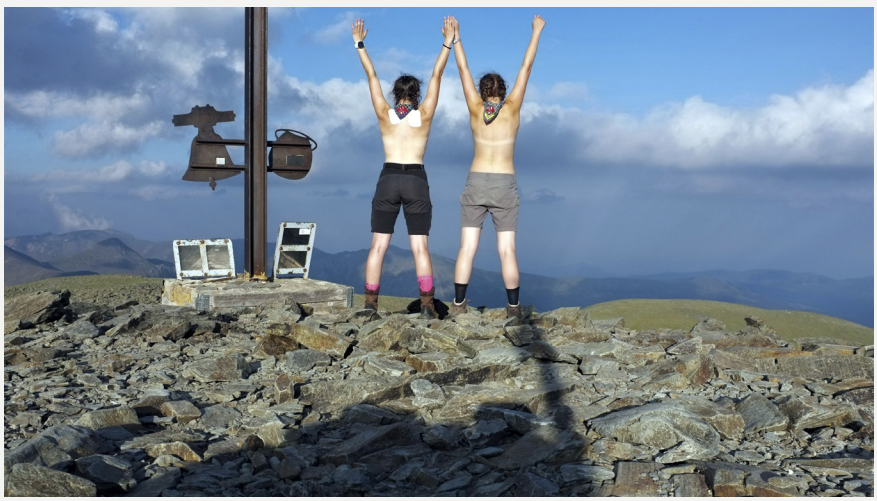

På toppen av Puigmal d'Err 2 910 moh, To lykkelige jenter etter en tung etappe!

TEKST: **FREJA DOHRN ELLEFSEN, REGINE SKOGMO GRØTTE OG HANNE KRISTINE LYBEKK**
FOTO: **TROND A. NORDBY OG HANNE KRISTINE LYBEKK**

Minner for livet

Hva får du hvis du inviterer 4 600 rovere fra 53 nasjoner til Nederland, sprer dem over hele landet før du samler dem til en leir full av fart og moro? Roverway 2018, så klart! Se hva fem Roverway deltakere husker best fra sommerens leir.

BENJAMIN ASKEVOLD ANDERSEN (18), MEDKILA SPEIDERGRUPPE, HÅLOGALAND KRETS.

– Vi overnattet i Delft dagen før leiren startet. Da vi kom tilbake fra middag, lå tingene mine spredt. Blue-Baggen var borte, det samme var passet. Vi dro til politistasjonen for å anmelde, og deretter til ambassaden etter pass. Takket være god hjelp fra kontingentledelsen, ordnet det seg, og jeg kom meg hjem som planlagt. Hendelsen ødela heldigvis ikke for all moroa på leiren! Patruljen har hatt med Lenny, en bamse som har blitt Instagram-kjendis. Han har vært med på bueskyting, med et noe uheldig utfall ... Lenny fikk en pil i hodet. Etter en runde nål og tråd er han så god som ny. Lederne på *Mystery Path* har vært fantastiske og hørte på ønsker vi deltakere hadde.

Tips: – Ha ordentlige sko så du unngår gnagsår, og pass på tingene dine!

JOAKIM OPSAHL (20), 4. BERGEN SANDVIKEN, HORDALAND KRINS

– Dette var min første internasjonale leir. Jeg hadde det utrolig bra, selv om jeg reiste med en helt ny patrulje. En av de fineste tingene, var å bli satt i en stor gruppe mennesker uten å kjenne noen, men likevel kunne starte en lang samtale, fordi vi har en felles interesse i speiding. Det er noe jeg tror mange aldri vil få oppleve.

Jeg kan helt ærlig si at Roverway har endret hele synet mitt på hva det vil si å være rover. Det er så utrolig mye mer enn bare den lille gruppa mi!

Noe av det kuleste med leiren, var derfor å kunne lære av både norske og utenlandske speidere, rett og slett ved å snakke med folk.

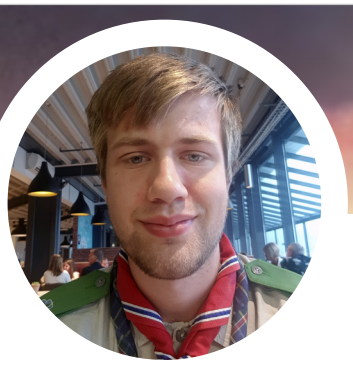

MORTEN BOTNE (19), FEVANG SPEIDERGRUPPE, VESTFOLD KRETS

– Det fine med Roverway er å møte personer du vanligvis ikke blir kjent med! Hele poenget er en leir i andre omgivelser, og at du ikke bare har ditt eget land rundt deg. Jeg synes det er en viktig å være med internasjonalt, i hvert fall når man blir gammel nok.

Minne for livet

– Jeg var på Roverway i Frankrike i 2016, men denne gangen var det ganske annerledes, spesielt programmet. Noe jeg kommer til å huske godt, er da nordmennene skulle lage sveler og fruktsalat til lunsj. Det startet med åtte, men til slutt samlet alle nordmennene seg, og vi endte opp med å høre på masse musikk, og smugspise god mat i timesvis. I midten av matteltet stod "leirkjæresten" min, hodet til en oppblåsbar flamingo som Path-lederen vår reddet fra drukning. Jeg prøvde så godt jeg kunne å forsvare flamingoen mens alle sto og plaget henne … Det er et veldig spesielt minne.

(– Det endte ikke heldigvis ikke med flamingoen, men et internasjonalt forhold med ei veldig søt jente!)

MARTHE HELLUM (17), CHARLOTTENLUND SPEIDERGRUPPE, SØR-TRØNDELAG KRETS.

Marthe har vært en av Norges to roverrepresentanter til Roverway.

– Du får en unik mulighet for ekstra læring, og møte engasjerte folk med interesse for speiding og samfunnsdeltagelse. Jeg har vært på to samlinger i forkant, den første i Haag. Etter den samlingen ble jordbær-skiltet på stranda symbolet vårt, og siden da har alt gått i jordbær-emojis, jordbær over alt. Hele opplevelsen av arrangementet er annerledes, og du får muligheter du ellers ikke får som deltaker. Vi har vært med på å foreslå aktiviteter, blitt inkludert i kontingentarbeidet, og dratt på en workshop med WAGGGS, WOSM og Leger uten grenser.

Til deg som skal på neste Roverway

– Vil du møte folk, ut i verden og drive med internasjonal speiding? Å være roverrep. kan være det første steget, fordi du skaffer deg et nettverk i hele Europa. Selv har jeg fått kontakter høyt oppe i organisasjonen og venner for livet.

MARIE LYNNE SKJÆGGESTAD (18), HUSØY SJØ, VESTFOLD KRETS

– Jeg hadde egentlig ikke planer om å være med, men etter å ha snakket med noen rovere i kretsen, fikk jeg likevel lyst, og i mai åpnet det seg en mulighet for meg og venninna mi. Det var ren flaks at vi fikk plass i samme patrulje, men det har også gjort at jeg har blitt kjent med mange fantastiske nye "Bros" fra alle verdens hjørner. Spesielt godt vil jeg huske saudi-araberne. De ble med på mange morsomme sprell, som å ta "slay-pose" i nasjonaldraktene sine, selv om det ikke er lov.

Mulighet for misforståelser

– Lionell fra Frankrike lærer seg språk via en app, og hadde lært seg ordet skilpadde. Med fransk-engelsk aksent sa han «tørt-øl», som egentlig skulle være «turtle». Etter et par forvirrede uttrykk og litt forklaring, lo vi oss skakk ihjel.

Å være rover er en mulighet til å oppleve verden og få nye venner på tvers av grenser, på eget initiativ og ansvar. Internasjonal rovering åpner helt nye dører, og du som rover kan dra på flere internasjonale arrangementer i året, både som IST eller deltaker, sjekk speiding.no for forslag! Skap minner for livet; ta et steg ut av komfortsonen og ut i verden!

#speiding

Hver uke er tusenvis av småspeidere, speidere og rovere med på mange forskjellige morsomme aktiviteter. Her er bilder som speidere over hele landet har delt med oss på Instagram med emneknaggen *#speiding*.

@katbirg97

@sykkelstian

@olekristianlmoa

@olekristianlmoa

@karoline.syversen

@nmispeiding

@nett.troll

@markentog

@markentog

@hortenms

@kenneth768

@halvardboe

@karoline.syversen

@jannikebra

TEGNESERIE

AV: FRODE ØVERLI

HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på, altså de som er blitt tildelt Norges speiderforbunds hederstegn og æreskniv.

NSFS HEDERSTEGN	tildelt av:
› Roy Slettene	Grimstad MSK/Aust-Agder krets

NSFS ÆRESKNIV	tildelt av:
› Karin Margrethe Ljunggren	1. Bodø speidergruppe
› Ragnhild Sandvold	1. Drammen speidergruppe
› Roger Henriksen	1. Eydehavn speidergruppe
› Tor Magne Thorsen	1. Eydehavn speidergruppe
› Kjetil Klunderud	1. Ski speidergruppe
› Kjetil Rognerud	1. Ski speidergruppe
› Anne Andersen Madsen	1. Vålerenga speidergruppe
› Heidi Andersen Madsen	1. Vålerenga speidergruppe
› Karl Andreas Kjelstrup	1. Vålerenga speidergruppe
› Mari Lien Ophus	1. Vålerenga speidergruppe
› Eirik Måkestad	Asker og Bærum krets
› Siv Kaarsberg	Asker og Bærum krets
› Michael Zetterlund	Askim speidergruppe
› Astrid Holten	Hålogaland krets
› Frank Botnevik	Metodistkirkens speiderkorps
› Silje Tonette Hammerø Kroknes	Moldespeiderne
› Morten Kolbu	Romerike krets
› Geir Follerås	Songdalen FSK speidergruppe
› Nils Tore Augland	Songdalen FSK speidergruppe
› Vidar Pedersen	Songdalen FSK speidergruppe
› Elisabeth Solheim	Sætre speidergruppe
› Helge Jensen	Tranby speidergruppe

Gratulerer!

SPEIDEREN FOR 50 & 25 ÅR SIDEN

TEKST: ALEXANDER VESTRUM

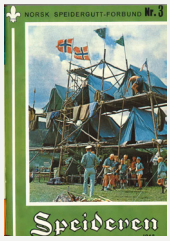

FOR 50 ÅR SIDEN

Eldre speiderledere med erfaring og deltagelse i de fleste av forbundets 13 landsleire påstår at Lillehammer-leiren var den beste av samtlige. Er du enig? Det virker som alle delte den mening. Stemningen var på topp fra første stund.

Speideren 3 - 1968

FOR 25 ÅR SIDEN

Vi satte verdensrekord i klær på snor (på landsleiren i sommer, red. anm.). 10,2 kilometer målte snoren med sirlig påklypede speiderskjerf. 10 697 skjerf ble det plass til på snoren – festet med 18 104 klesklyper. Dermed slo speiderne den tidligere rekorden, satt av Norges Handelshøyskole (3,2 km snor, 6 000 klesplagg og 7 200 klyper).

Speideren 3 - 1993

MEDLEMSINFORMASJON

Som medlem i Norges speiderforbund har du bestemte rettigheter, muligheter og plikter. Her har vi samlet en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap.

MEDLEMSFORDELER

- Mange nye venner
- Unik praktisk kunnskap
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Mange flotte opplevelser på møter og turer
- Medlemsbladet Speideren for din aldersgruppe tre-fire ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderbåter
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid, er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengig av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på denne støtten avhenger av hvor mange registrerte medlemmer Norges speiderforbund har, det vil si medlemmer som har betalt medlemskontingenten. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Alle speidere får medlemskort. For at medlemskortet skal bli gyldig, husk å krysse av for «Kvittering tilbake» eller «Oblat for medlemskort» ved betaling over Brevgiro eller via Nettbank. Du får da tilsendt en oblat fra banken som skal festes på medlemskortet. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruker riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et seks-sifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen, medlemskortet og sammen med adressen på baksiden av Speideren. Nummeret skal blant annet oppgis ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren, må du si i fra til din lokale leder og/eller sende en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

NORGES SPEIDERFORBUND

BESØKSADRESSE:
St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
POSTADRESSE:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
TELEFON: 22 99 22 30
E-POST: nsf@speiding.no
www.speiding.no

Hva skjer?

Ny høst, nye muligheter, både for speidere, for rovere og for ledere.
Gled deg, og tips noen du kjenner!

ROVER-5-KAMP
I år er det femkamp for rovere på Nøtterøy i Vestfold. Rovere fra hele landet møtes til en sosial og uhøytidelig lagkonkurranse i orientering, woodcraft, hemmelig oppgave, teoretisk kunnskap og hinderløype. Hvert lag består av tre rovere, og heiagjenger er også velkomne til å være med!

For hvem: Rovere
Hvor: Skien fritidspark
Når: 14.–16. september
Påmeldingsfrist: 26. august

SPEIDERTINGET 2018
Speidertinget er forbundets øverste myndighet, og avholdes annethvert år for valgte representanter for kretser og korps. Mer informasjon, praktiske opplysninger og saksdokumenter finnes på speidertinget.no.

For hvem: Rovere og ledere
Hvor: Hell, Stjørdal
Når: 2.–4. november
Påmeldingsfrist: 23. august

LØFT
Her får du faglig inspirasjon og påfyll som er relevant for alle enheter. LØFT er et årlig arrangement, og i år handler det særlig om Patruljen i samfunnet. Det blir kurs og inspirasjonsopplegg innen et variert utvalg av temaer.

For hvem: Rovere og ledere
Hvor: Gullbekkheia, Mo i Rana
Når: 21.–23. september
Påmeldingsfrist: 27. august

JOTA/JOTI
Bli med på en internasjonal speiderhelg, med radio- og internettkontakt over alle landegrenser! JOTA/JOTI arrangeres i grupper og kretser over hele landet. Benytt sjansen til å prøve noe dere ikke gjør hver dag – delta på Jamboree On The Air og/eller Jamboree On The Internet. Mer informasjon om JOTA/JOTI finner du på jotajoti.no.

For hvem: Alle
Hvor: I grupper og kretser over hele landet
Når: 19.– 21. oktober
Påmeldingsfrist: Ingen

EMNEKURS SJØ
Kurset går over en helg og inneholder maritimt speiderfaglig påfyll og diskusjoner og mye sosialt. program. Det blir gjennomgang av sjøspeidingens opplæringssystem, aktuelle merker og sertifikater.

For hvem: Rovere og ledere
Hvor: Flekkerøy
Når: 21.–23. september
Påmeldingsfrist: 31. august

ROVERSTEVNET 2018
Er du klar til å oppdage Hønefoss, møte nye mennesker og ha det gøy? I midten av november samler vi rovere fra hele landet til mye galskap og moro på årets roverstevne. Bli med på Roverstevnet 2018, da, vel!

For hvem: Rovere
Hvor: Hønefoss
Når: 16.–18. november
Påmeldingsfrist:
28. oktober

SPEIDER- OG ROVERFORUM
Speidere og rovere samles til en helg fylt med saksgjennomgang, diskusjoner, avstemninger, god mat og moro med nye venner. Formålet med foraene er blant annet å gi unge mulighet til å ytre sine meninger, være et høringsorgan for Speidertinget, og diskutere saker av interesse for speidere og rovere.

For hvem: Speidere og rovere
Hvor: Stavanger
Når: 19.–21. oktober
Påmeldingsfrist: 23. august

Sjekk arrangements-oversikten vår for informasjon, lenker til påmelding og flere arrangementer.